

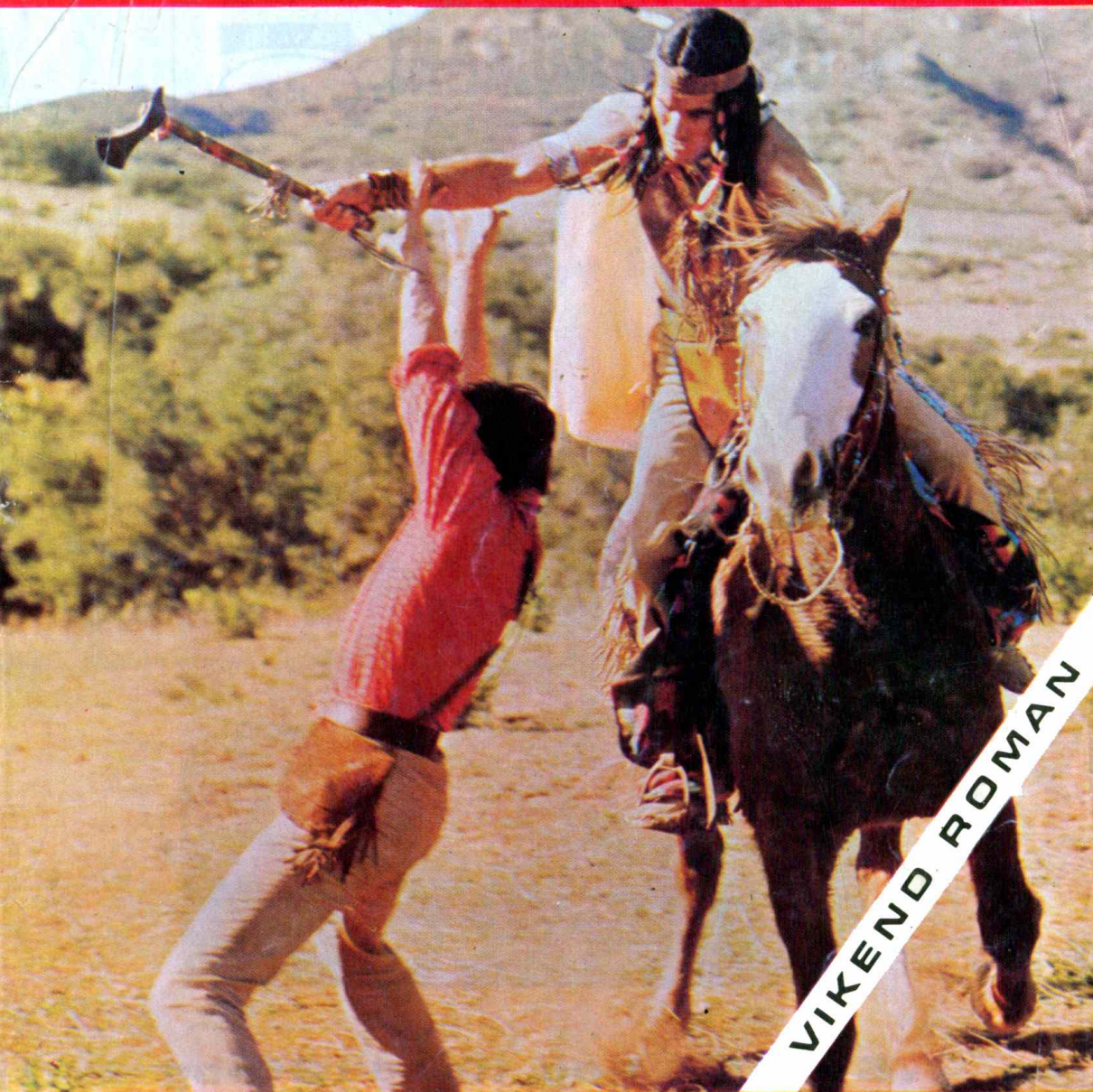

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 31

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

ZAVEJANI TRAGOVI

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

CRTANI ROMANI

CENA 1 D

163

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

**ZAVEJANI
TRAGOVI**

Naslov originala:

William Mark

„DER MANN IM EIS“

Copyright 1969 by Martin Kelter Verlag

Bilo je još rano. Ledeni planinski vetar talasao je površinu Džekson jezera, koje je ležalo kao uklješteno između Teton planina, Hankok klanca i obronka Grit Vatera.

Sa jugozapada je hitao jahač. Bio je visok, tamnokos, lepog, preplanulog lica, oštarih crta, sa koga su gledala dva intenzivno plava oka.

Nosio je crno kožno odelo i crvenu, toplu košulju. Preko bedara bio mu je pričvršćen opasač od bivolje kože sa dva velika revolvera u futrolama.

Konj pod njim je bio dugonogi vranac, čiju vrednost je svaki kau-boj mogao da primeti sa sto koraka rastojanja.

Jahač je usporio hod konja, tako da je gotovo korakom prelazio tanak snežni pokrivač i niz obronak išao ka obali jezera.

Zastao je blizu obale i za trenutak pogledao tragove u snegu, a zatim nepreglednu površinu jezera, koja se pružala pred njim. Konj je oprezno zakoračio na ledenu površinu. Izgleda da je led bio dovoljno jak da izdrži teret.

Jahač je odmicao od obale jezera, pogleda prikovanog za led. Odmakao je nekih dvadeset jardi od obale kada konj iznenada ustuknu i počeo snažno da rže i propinje se. Jahač se brzo pribrao i lagano kliznuo iz sedla. Uznemirena životinja mogla je lako da probije ledenu koru, koja u blizini obale nije svugde bila iste debljine. Uspeo je naknadno da umiri životinju i priđe lagano mestu gde je trebalo da bude ono što je uplašilo konja. Zastao je kao okamenjen i piljio u staklasto ledeno ogledalo. Samo nekoliko santimetara ispod leda ležao je čovek. Jahač je kroz plavičastu ledenu koru gledao čoveka u ledu. Posle dugog vremena uspeo je da otrgne pogled od ovog jezivog prizora i obazre se na konja. Onda kleče na led i dobro osmotri mrtvaca. Sigurno bi konačno i odjahao dalje da nije jasno mogao da vidi čoveka u ledu. Čak i to da na levoj strani grudi ima srebrnu značku. U svest mu se čvrsto urezao lik ubijenog. Teško da bi mogao da ga zaboravi.

Bio je visok, tamnog lica oštarih crta i sivih očiju, ukočeno uprtih

prema beskrajnom nebeskom plavetnilu. Lice mu je bilo izbrazdano mnogim borama. Ispod crnog šešira, čvrsto natučenog, izvirivao je pramen prosede kose. Plava pamučna košulja bila mu je vezana crvenom maramom. Na izbledelom krznenom kaputu, na levoj strani, u predelu srca, stajala je metalna zvezda. A tačmo ispod zvezde nalazila se kao prst velika, tamna rupa, crvenih ivica. Još uvek mu je bio na bedrima zakačen opasač sa starim koltom kalibra 45 u futrolji. Tanka ledena kora dozvoljavala je da se svi detalji jasno razaznaju, kao da se posmatraju kroz prozorsko okno.

Najzad se čovek u crnom odelu odvoji od užasnog prizora priđe konju i odvede ga sa ledene površine. Tek na obali, kada se dočepao sigurnijeg tla, vinuo se u sedlo, zatim se još jednom osvrnuo i poterao konja duž obale jezera prema istoku.

Oko jedanaest sati stigao je u Maran — grad drvenih kuća, kao stotine drugih gradova na srednjem zapadu.

Jahač je terao konja glavnom ulicom i zastao pred malom zgradom, na kojoj je bila pričvršćena tabla sa natpisom:

„Šerifska kancelarija“.

Kada je otvorio vrata kancelarije zapahnu ga oštar, ustajao vazduh i miris jevtinog, jakog duvana.

Video je lice čoveka koje je neodoljivo podsećalo na tuljana.

— 'Bro jutro!

— 'Bro jutro!

Čovek sa glavom tuljana opet iščeze iza starih novina.

— Šta je bilo? — promrmljao je, ne otkrivajući lice.

— Tražim jednog šerifa.

Zatim je posetilac opisao do u tančine ubijenog, koga je video pod ledom.

Čovek odmahnu glavom. Ne dižući je, promrmljao je:

— Ne poznajem ga.

— Jeste li vi ovde šerif?

— Da.

— Zar nemate pomoćnika?

— Kako da ne!

— Zar ne odgovara mom opisu?

— Ne.

— Jeste li sigurni?

Šerif mrzovoljno podiže glavu.

— Hej, šta vi hoćete? Valjda poznajem Džimā Blifa! On je već pune tri godine moj pomoćnik. Šta ste još hteli?

— Poznajete li inače nekog zvezdonosca u okolini, koji bi odgovarao opisu?

— Ne — uzvрати šerif grubo. — I nešto ću vam reći, mister. Ove novine su stare pet nedelja. Prvo su bile kod bankara, jer ih je on kupio u Teridami. On jedini ima dosta novca. Novine daje zatim predsedniku opštine, zbog toga što je predsednik. Po svemu sudeći ja onda treba da dođem na red. Ali ne, mister Dul mi ih je oteo ispred nosa. Morao sam da trčim za tom šušom i moljakam ga. Tek pre jednog sata uspeo sam da ih dobijem. Morate priznati da sada imam sveto pravo da ih pročitam.

Stranac se okrete. Zatvorio je vrata s treskom. Na drugoj strani ulice, nešto koso, nalazio se salun. „Palas bar“ — pisalo je na fasadi velikim, crvenim slovima.

Stranac se uputi u lokal. Bio je uzan i memljiv, a mali broj stolova

bio je zauzet. Za šankom je stajalo nekoliko ljudi. Stranac stade među njih i obrati se razrokom kafe-džiji:

— Mister, nešto bih vas upitao...

Kada je nekoliko minuta kasnije napustio krčmu, nije bio ni mudriji ni obavešteniji.

Nastavio je put ka jugu. Samo nekoliko sati kasnije ujahao je u Elk. Ponovo je zaustavio konja ispred kancelarije čoveka koji je u ovom gradu predstavljao zakon.

Džerom Koridž je u Secesionističkom ratu izgubio prste na obe noge. I levo oko ostalo mu je na bojištu. No, onaj ko bi pomislio da šerif s jednim okom nije šerif, silno bi se prevario. Koridž je bio izuzetno oštar zvezdonosac, najoštrij u stočarskoj državi Vajoming.

Kada je stranac stupio u kancelariju, zatekao je šerifa kako zaliva cveće. Stranac mu izloži svoje probleme.

— Tako, prijatelju? Ti, dakle, tražiš jednog čoveka. Pre nego što je stranac uspeo nešto da kaže, šerif nastavi:

— Nešto ću ti reći, amigo. Ovde si u Elku. A u Elku je Džeri Koridž šerif. Šta to znači, trebalo bi da znaš. No, da ne znaš, dokazuje tvoje ispitivanje. Dakle, tražiš jednog čoveka? Stavio je ruke na leđa i izbacio trbuh. Vidi molim te, šta mi napriča! Divna stvar, zar ne? Možda bi pisac Nat Bantlajn mogao nešto zgodno o tome da sroči.

Stranac je hteo da dođe do reči i sve objasni, ali Koridž odmahnu rukom.

— Tišina! Sada ja govorim. Slušaj, upravo sam ti objasnio da ovde, u gradu, već više od decenije Džeri Koridž nosi zvezdu. To znači da ovde niko ne čini ono što hoće. Naravno, čito ne može da traži nekog. Ovde se ne može tražiti čovek. Prosto zato jer ovde nema nikog koga biste vi mogli da tražite. Gubite se napolje, popnite se na konja i gledajte da odmaknete što dalje od grada.

— Šerife, pustite da bar ispričam do kraja. Ja sam gore...

— To što ste vi gore, burazeru, nimalo me ne zanima. Put pod noge, na konja, i tutanj!

— U redu, šerife. Ali da ste vi ovan to ne mogu da prećutim. Do viđenja!

Koridžova desnica kliznu ka koltu. No, pre nego što je uspeo da izvuče oružje iz futrole, stranac na vratima se okrenu. U levoj ruci mu je svetlucao veliki revolver.

— Ali, šerife, niste valjda hteli da mi pucate u leđa?

Koridž je piljio zapanjeno u posetioca. Najzad je uspeo da promrsi:

— Hej, šta to bi?

Stranac natače revolver na srednji prst, okrete ga nekoliko puta, a onda veštim saltom ubaci u futrolu.

— Dakle tako? Znači, nisam se prevario? Vi ste revolveraš! To sam i mislio. Ljude vašeg kova osećam po mirisu.

Stranac je prekrstio ruke na grudima. Osmeh koji mu zaigra na usnama odisao je čak izvesnim sažaljenjem.

— Vi ste divan momak, Koridž, ali, na žalost, nešto suviše čudljiv!

— Šta?

Stranac reče oštro:

— Sada ja govorim! Ono što sam hteo da kažem...

Plamen rumenila gneva razlilo se po šerifovom licu:

— Nemate šta da mi kažete!

Ponovilo se isto. Ovog puta šerifu se učinilo da je išlo još brže. Veliki revolver ležao je u strančevoj le-vici.

— Sada ćete me saslušati, Koridž! Nemam vremena da se nosim sa vašom tvrdoglavošću.

Čuvar zakona grada Elka stajao je kao mokro pseto i piljio u cev velikog revolvera. Zatim je podigao glavu i sreo pogled koji je neodoljivo potsećao na sečivo.

— Ja sam jutros u jezeru našao čoveka — objašnjavao je posetilac, vraćajući revolver u futrolu. Leži samo nekoliko inča ispod ledene površine, pa se jasno može razaznati. Na levoj strani grudi mu stoji pričvršćena zvezda.

Koridž kao da je naglo zaboravio sve što se prethodnih minuta dogodilo.

— Šerif? Nebesa! Gde leži? Daleko odavde?

— Da. Našao sam ga oko pet sati. Od tada sam u sedlu. Jahao sam preko Morgana.

— Do đavola, ogroman put ste prevalili. Još od rane zore ste u sedlu? — Koridž baci pogled kroz prozor. Kada je video vranca, glasno se useknuo.

— Gospode, kakav konj!

Prišao je vratima i posmatrao životinju.

— To je izuzetan i divan konj. Najbolji koga sam video! Nebesa, gde ste ga samo pronašli?

Stranac nikako nije uspeo da prekine šerifovu bujicu reči. Najzad, u predahu, uspeo je nekako da podrobno opiše čoveka u ledu. Konačno je još jednom ponovio: ima sedu kosu i tamno, izborano lice. Oči sive...

Koridž se okrete.

— Ne poznajem ga. Slušajte, čoveče, zašto se toliko mučite oko jednog mrtvaca? Zar ste USA maršal ili rendžer, kada toliko brinete o čoveku koji se utopio u jezeru?

— Nije se utopio — uzvratila stranac resko. — Ustreljen je.

— Šta? — Koridž ustuknu kao da ga je guja ujela. Oči su mu se smanjile, a pogled postao podozriv. — Otkud znate to?

— Jer je imao rupu na kaputu.

— Rupu na kaputu? Šta to dokazuje? Svako može da ima rupu na kaputu. Pogledajte samo moje ode-lo. Ima više rupa na njemu nego dolara u džepovima.

— Kažem vam, ustreljen je.

— Da — promrsi šerif i zabaci glavu u stranu. — Vi se u to razumete, zar ne, mister?

— Da, ja se u to razumem. — Na strančevom čelu se urezala duboka bora. — Dakle, vi ga ne poznajete? — upitao je odlučno.

Koridž odmahnu glavom.

— Ne. Ne poznajem tog čoveka. Čoveka koji tako izgleda. Tamo gde on leži u ledu, to je Mek Nejlovo područje. On je budan momak, stalno obilazi kraj. On će se pobrinuti za tu stvar...

Stranac nije dalje slušao. Uputio se prema konju, odvezao uzde i vino se u sedlo. Odjahao je bez pozdrava.

Poslednja kuća u gradu bila je kovačnica. Na otvorenim vratima radionice stajao je kovač, držeći komad usijanog gvožđa u klještima.

Jahač je išao prema njemu.

— Helo!

Kovač podiže glavu. Njegovo rošavo lice je, uprkos decembarskoj studeni, orošeno znojem.

— Samo jedno pitanje, mister. Gde se nalazi šerif Mek Nejl?

Kovač obrisa rukavom oznojeno čelo.

— Džim Mek Nejl? — Osmeš mu zaigra u uglovima očiju. Odmerio je jahača od glave do pete. — Da sam na vašem mestu ne bih se o njemu raspitivao.

Strančevò lice postade tvrdo. Kovač je to osetio. Pogled jahača plavih očiju ga preseče. Pohitao je da se opravda.

— Nemojte me pogrešno shvatiti, mister. Stanuje gore u Surveju...

Stranac dotače obog svog crnog šešira i potera konja. Predveče je počeo da veje sneg. Jahač je samo kratko predahnuo, zapalio u udoljici, na zapadnoj strani Džekson jezera, vatru, skuvao kafu i prezalogajio. U zoru je, uz samu obalu jezera, ugledao pred sobom planinske obronke na dnu kojih je ležao Survej.

Grad je još spavao.

Stranac je ujahao u glavnu ulicu i zastao pred jednom zgradom, izgrađenom od kamena, na kojoj je pisalo: „Sobe za prenočište”. Niko se nije odazvao na kucanje. Umesto

toga do ušiju mu je dopro metalni zvuk. Neko je iza njega otkočio oružje. Stranac se nije naglo okrenuo, niti je potegao kolt. Naprotiv. Sasvim mirno se osvrnuo u pravcu iz koga je karakteristični zvuk dolazio.

Preko, na drugoj strani ulice, između dve zgrade, stajao je čovek. Bio je srednje visine, četvrtaste lobanje, temeljan i imao zelenkaste, razmaknute oči. U teškom, krznenom kaputu delovao je još krupniji nego što je ustvari bio. Sve je na njemu bilo široko: lice, nos, usta, ramena, držanje, jednom reči — sve!

Pušku je držao uperenu. Stranac ga mirno pogleda. Konačno je čovek s puškom progovorio:

— Dakle, mister, šta se desilo?

— Kucao sam na vrata pansiona. To je sve.

-- Da.

Stranac ga mirno upita:

— Šta hoćete s tom puškom?

— Da oteram jednog lupeža.

Pridošlica lagano siđe s trema i pođe ka sredini ulice, nogu ukočenih od dugog jahanja. Zastao je nedaleko od čoveka s puškom, koji je mirno stajao, držeći je i dalje uperenu u strančeve grudi. Iznenada je uzviknuo, kada je nepoznati hteo još koji korak bliže:

— Stoj!

Stranac se oglušio.

— Treba da staneš!

Lice mu je postalo pepeljasto, razrogačio je oči i za korak ustuknuo unazad.

Najzad stranac stade.

— Sklonite tu pušku.

Nije to kazao glasno. Čak ni preteći. Sasvim mirno i razgovetno. Pa,

ipak, bilo je nečeg u njegovom glasu što je malo pokolebalo gnevnog čoveka u krznenom kaputu.

— Šta sad to znači — promrsio je, ne spuštajući pušku. — Ti, izgleda, uobražavaš da ovde možeš da komanduješ?!

Nebesa! Zar ovaj čovek doista ima kolt u ruci? Kako se to dogodilo? No, čovek u krznenom kaputu se brzo pribrao.

— Uprkos svemu, momče, ja dobijam igru.

— Tako?

— Puška je otkočena.

— Aha!

Stranac je sasvim lagano podigao levu ruku, kojom je držao revolver, tako da je čovek s puškom mogao da vidi da je oroz povučen unazad.

— Pa, ipak! — prosikta čovek i zastade u pola rečenice. Sasvim smeten gledao je u cev revolvra, u drugoj strančevoj ruci. Mora da ga je potegao u istoj sekundi kada i prvi revolver.

— I ovaj je otkočen — reče stranac mirno.

— U redu. Vi ste vraški momak. To moram da vam priznam.

Dva revolvra skočiše u vis i u saltu uleteše u futrole, kao da su vođeni nekom nevidljivom rukom čarobnjaka. Stranac zadenu ruke u opasač.

— Zar i vi nećete da spustite svoje oružje, mister?

Na licu čoveka s puškom zaigra osmeh koji se pretvori u pakosnu grimasu. Isturio je pušku napred.

— Nisi imao sreće, momče! Napred, ruke u vis!

Stranac mu dobaci dug, prezriv pogled, pa se bez žurbe okrete i

uputi preko ulice prema svom konju.

— Stoj!

No, ovaj nastavi put.

Prozori i vrata na okolnim zgradama su se otvorili.

— Stoj!

Stranac se nije obazirao na pretanju.

— Stoj, ili ću pucati!

Stranac samo pogleda preko ramena.

— Samo pucaj, dečko!

— Dečko? Jeste li ga čuli, ljudi? Ovaj lupež je lud! Muvao se oko vrata pansiona, kada sam naišao!

U to se stranac već vinuo u sedlo i konj je krenuo.

Dežmekastog izdadoše nervi.

— Stoj! Pucam! — zaurliao je. Istog trenutka metak prozvižda preko ulice. Istovremeno se oglasio i veliki revolver u strančevoj ruci. Puška čoveka u krznenom kaputu izlete iz ruke.

Barutni dim ispuni ulicu. Kada se razišao, čovek u krznenom kaputu ugleda pušku nedaleko od sebe, na utabanom snegu.

Preko, nasred ulice, stajao je stranac. Desnom rukom se podbočio o sedlo, a levom upravo stavljao među zube veliku, crnu cigaru.

Čovek s puškom je piljio u njega. Iznenada prсну u glasan, neobuzdan smeh.

— Pa to je ludo! Prokletstvo! Neka me đavo nosi, ako to nije bilo ludo!

Gušeći se od smeha prilazio je jačaju.

— Sjaši, momče! Iako si možda probišvet, skitnica, pogodak je bio ekstra klase! Častim piće za to! Hej,

Laki, stara sovo, otvaraj svoju krčmu, grad je tako i tako budan!

Stranac je odbio piće. Zatražio je od kafedžije kafu, hleb, sir i tri pržena jajeta.

Čovek u krznenom kaputu je stajao kraj njegovog stola i ćutke ga posmatrao.

— Ti mi se sviđaš, momče — rekao je posle nekog vremena. — No, sada bih ipak voleo da znam zbog čega si se tako rano movao po gradu?

Stranac obrisa usta, uze iz unutrašnjeg džepa dugu crnu cigaru, kresnu šibicu o džon i odbi nekoliko dimova.

— Ja sam kucao na vrata pansiona, a ti si se movao i šunjao, mali — uzvratio je uz osmeh.

Između očiju čoveka s puškom urezala se duboka bora.

— Jedno treba da razjasnimo odmah, momče. Ja sam Džim Mek Nejl.

Stranac podiže obrve.

— To je odlično ispalo. Naime, ja baš tebe tražim.

Tek tada je čovek otvorio svoj težak krzneni kaput. Na levoj strani grudi videla se srebrna zvezda.

— Ti si me tražio? — upitao je tonom, koji se strancu učinio pun podozrenja.

— Da! Ispričaću ti u najkraćim crtama, šerife, tako da odmah znaš na čemu si.

— Šta to treba da znam?

— Ne uzrujavaj se. Čim ti budem postavio pitanje, naše uzbudljivo poznanstvo može da bude okončano.

Tada je ispričao ovom neobičnom šerifu ono što i prethodnoj dvojici zvezdonosaca.

Mek Nejl je trljao nos. Očigledno je razmišljao o svemu, što mu nije baš lako padalo. Konačno je odmahnuo glavom.

— Ne, ne poznajem ni jednog šerifa koji tako izgleda. Gde leži?

Stranac ga još jednom obavesti.

Mek Nejl je saslušao, odmahnuo glavom i uputio se prema šanku.

— Hajde, daj mi konačno čašu viskija, stara ispičuturo!

Kafedžija je napunio veliku čašu. Šerif je ispi na dušak.

Stranac se podiže, priđe šanku, plati svoj račun i okrete se. Kada je već bio na vratima i držao kvaku u ruci, začuo je iza leđa Mek Nejlov prodorni glas:

— A drugu priču, nju bolje zaboravi, momče!

— Potrudiću se, mali!

Mek Nejl se naglo okrete. No, nije stigao da potegne kolt. Stranac je već držao uperen svoj veliki revolver.

— Još nešto, Mek Nejl. Nebo je sivo jutros, pa se lako može predvideti da svakog minuta može da počne sneg. Da pri takvim uslovima ovde baš nije zadovoljstvo jahati miljama samo da se vidi neki ubijeni čovek, to stoji. Samo, mesto na kome leži mrtvac, spada u tvoju teritoriju. A ti si oblasni šerif, zar ne, Džim Mek Nejl?

Izgovorivši to, uputio se dalje, izašao i uzjahao konja.

Mek Nejl je stajao na pločniku.

— Slušajte me, mister! — Ton mu se korenito izmenio. — U pravu ste. Ja, to sam bog zna, jašem mnogo naokolo. To svako može u gradu da potvrdi. Ponekad ostajem nedeljama u sedlu. Ali to je prava prokleta

nabota po snegu do kolena jahati u brda. Osim toga, kako da nađem tog čoveka? Pa čak da i vi pođete sa mnom. Morali bismo da raščišćavamo sneg. A smem da se kladim da će oko podne sneg prekriti led za čitavu jardu.

Stranac potvrdi. Onda pogleda prema nebu, ispruži ruku i uhvati pahuljicu. Majušna pahuljica se brzo otopi.

— Do viđenja, Mek Nejl! — doviknuo je i poterao konja.

Šerif je dugo gledao za njim. Tek mnogo kasnije mu je sinulo da ne zna ni strančevo ime. Ime čoveka, koji je tako samouvereno nastupio, i tako vešto baratao koltom.

Kasno popodne stigao je jahač na vrancu na uzvišicu, sa koje se pružao pogled na prostranu dolinu, pokrivenu debelim snežnim pokrivačem. Posmatrao je dolinu u kojoj se nalazio grad. Još ujutru je sneg prestao da pada. Obrisao je lice rukom, potegao uzde vranca i odmah krenuo dalje. Na bočnom zidu jedne od prvih kuća stajala je tabla načinjena od više dasaka. Slova su se s mukom razaznavala: „Berberin“.

Jahač pogleda niz glavnu ulicu i vide da se na nekih dvadeset jardi nalazi velika kamena zgrada sa gordim imenom — hotel — na oronuloj fasadi.

Čovek za recepcijom bio je još mlad, svežeg lica i plave nestašne kose.

— Želite sobu? — pogled mu je ispitivački kliznuo preko strančevog crnog kožnog odelu.

— Da.

— Možete li da je platite?

Gost ga ošinu pogledom.

— Zar ne znate da je takvo pitanje uvreda, mladi čoveče?

Mladić promuća:

— Ne.

Stranac se nasmeja, izvuče iz džepa zlatni dolar i baci na sto.

— Evo, dečko. Kusur ćete mi dati kada budem odlazio! Odvedite mog konja u štalu.

Dobio je sobu na prvom spratu, svukao se i legao na počinak. Noći u planinama bile su ledene. Užasna hladnoća ga je stalno budila iz sna, iako je posle napornog jahanja bio umoran kao pas.

Ležao je možda dva sata, kada je na ulici odjeknuo topot kopita nekoliko konja. Otvorio je nečujno prozor, tako da je mogao jasno da razazna glasove.

— Sjašite, ljudi! — zaorilo se oštro naređenje. Dvojica će ući sa mnom. Kid neka ostane napolju. Treba da se zakloni iza bačve za kišnicu.

Četvorica su upravo vezivala konje za prečku. Jedan od njih, sasvim mlad i kratkonog momak, pređe na drugu stranu ulice i kao slučajno zamače za bačvu.

Izrazito krupan čovek u svetlom kožnom odelu stao je na stepenik trema.

— Sve je jasno? — promrsio je. Znači, bio im je vođa.

— Da, Bad. Ali šta ćemo ako unutra ima ljudi koji vešto barataju pucaljka?

Voda se resko nasmeja.

— To je moja stvar. Vi ćete mi pokrivati leđa, kao i uvek.

Onda su ušli.

Čovek na recepciji samo letimično pogleda tri čoveka, koji su ga pozdravili i ušli u salon za kockanje. Bila je to velika prostorija, sa novim stolovima. Za svima se već kockalo. Bilo je tiho. Niko nije vikao, niko izvikivao sume ili karte, niko negodovao. Kockanje u Parkersovom hotelu bilo je veoma otmeno.

Tri čoveka su ušla u lokal. Jedan od njih, koga su drugovi zvali Bad, ubrzo je našao mesto za velikim stolom. Odmah se uključio u igru.

Dva prijatelja su mu stala iza leđa. Tek kada se jednom, kao slučajno okrenuo, povukli su se nekoliko koraka i ostali kraj vrata.

U kockarnici niko nije slutio šta se sprema.

Bad je igrao i dobijao. Uskoro je počeo da dobija tako često da je svaki razgovor za stolom umukao. Čak su ljudi, koji su igrali za drugim stolovima, prekinuli svoje partije i okupili se oko stola za kojim je Bad igrao.

U to jedan sedokosi čovek poskoči sa stolice.

— Stoj! — viknuo je. — Upravo ste ubacili jednu kartu u levi rukav!

Bad takođe poskoči sa stolice.

— Recite to još jednom, pa ću vas ustreliti! — siktao je, unoseći se igraču u lice.

— To ćemo još videti — javi se iz mračnog ugla stariji čovek. Prišao je bliže i stao pred Bada.

— Šta se dogodilo? — upitao je mirno.

Bad ga prezrivo odmeri.

— Šta vi hoćete? Ko ste, uopšte? Čovek ga ozbiljno pogleda:

— Ja sam šerif. Ime mi je Sam. Sam O'Brajen.

— Šta se to mene tiče? — siktao je bandit. — Ja sa vama nemam baš ništa i ostavite me na miru. Ovaj čovek me je proglasio varalicom. Ne uobražavate, valjda, da ću to tek tako dozvoliti?

— Prvo što bi trebalo da učinite, mister, jeste da promenite ton — uzvрати O'Brajen mirno. Onda pogleda ostale. — Ko tvrdi da ovaj čovek igra falš?

Sedokosi se javi:

— Ja! Mogu i da se zakunem. Tačno sam video kako karta sa crvenom oznakom nestaje u njegovom rukavu.

— Aha, slučaj je dakle jasan — siknu Bad. — Pošto ovaj poluizlapeli tvrdi...

— Tišina! — preseče ga šerif. — U kom rukavu se navodno nalazi ta karta, mister Donegan?

— U levom! Ja sam to tačno video i mogu se u svako doba zakleti.

Šerif odmahnu rukom.

— To će se sve utvrditi. Nadam se bez ikakvih teškoća? Pošto tvrdite da ste nedužni, mister — kako vam je ime?

— Keli. Bad Keli.

— U redu. Dakle, pošto ste nedužni, mister Keli, možete mirne svesti pokazati levi rukav.

Keli podiže levu ruku s revolverom. Oroz škljocnu.

— Dakle, tako stoje stvari — reče šerif. U lokalu je vladao tajac.

Džef Karpenter, jedan od Keli-jevih ljudi, našao se iza stola. I on je držao revolver na gotovs.

Šerif se okrete i obrati gostima:

— Da, ljudi, mislim da treba da budemo oprezni. Imamo dva revolvera protiv nas.

— Tri! — reče Ed Ferguson sa vrata i isceri se.

Keli priđe stolu, naže se i privuče sav novac. Zatim podiže kolt i uperi ga u grudi jednog rančera, sa kojim je do pre nekoliko minuta igrao karte.

— Hajde, stari Džoe! Izbljuj dobrovoljno svoju lovu. Imaš još dosta u svom lepom, vezenom ćemeru. Hajde, brže, debeli, inače ću ti za početak otkinuti metkom uho!

Pošto se rančer nije pomakao, bandit ga snažno udari pesnicom po licu. Tanak mlaz krvi poteče iz rančerove usne. Zaneo se unazad.

— Prokleta kukavica! — siktao je šerif.

— Zaveži O'Brajen! — odseče Keli. — Inače ćeš sledeći udarac ti dobiti po zubima. Verujem da bi ovaj grad zviždao za bezubim šerifom!

Nasmejao se grleno i munuo rančera drškom revolvera u rebra. — Napred, stari, inače...

— Dajte mu novac, Miler — reče šerif žustro. — Lupeži su naoružani. Mi smo trenutno izvukli deblji kraj.

Keli privuče ćemer i okrete se naglo:

— Kako to misliš, „trenutno“, O'Brajene? Hoćeš li možda time da kažeš da se nosiš mislju da nas slediš, kada budemo napustili ovu gostoljubivu kuću?

— U to budite uvereni — uzvрати šerif bez straha.

Ružan osmeh zaigra na banditovom licu:

— U redu, onda se moram pobrinuti da utoneš što pre u san, stari.

Podigao je kolt u nameri da udari šerifa po glavi. Ovaj je načinio veštu fintu telom, tako da ga je revolver samo očešao.

U istom trenutku, je stari, neustrašivi čovek zamahnuo pesnicom i pogodi razbojnika u levu slabinu.

Neočekivani udarac je bio tako žestok da je Keli poleteo čitav metar unazad, tresnuo o zid i skoro pao na kolena.

Oči su mu bile staklaste kada se uspravio.

— To ćeš iskijati, i to odmah! Jednog Bada Kelija niko ne tuče! Sam si kriv što ćeš sada okončati karijeru. S puta, ostali! Načinite mesta, pašće unazad!

Podigao je kolt i uperio ga. Pucanj odjeknu. No, dolazio je s vrata. Kelijev revolver je bio pogođen i poleteo na gore. Bandit je zapanjeno piljio u vrata. Tamo je tamnoputi Ed Ferguson upravo padao kao grozom pogođen.

Stranac, koji je stajao kraj njega, tresnuo ga je revolverom, još obavijenim barutnim dimom, po glavi.

— Bad, budi ljubazan i reci svom prijatelju, koji mi je leđima okrenut da imam u dobošu još pet nestašnih metaka. Šerife, oduzmite mu revolver.

O'Brajen se odmah uključio. Naglim pokretom istrkao je Džou Karpenteru revolver.

Keli se naslonio na zid i zavukao ruke u džepove pantalona. Mislio je na Kida Martensa, koji je stajao na suprotnoj strani ulice, zaklonjen iza bačve za kišnicu. Postavljalo se sa-

mo pitanje da li će uspeti u pravom trenutku dejstvovati.

Ali mu visoki čovek u ornomoj kožnom odelu, sa revolverom u ruci, ugasi svaku nadu.

— Veoma mi je žao, Bad, ako si se bavio nekorisnim mislima u vezi sa svojim mladim prijateljem Kidom. Njemu je dobro. Spava snom pravednika, ako se tako može reći, ali u — zatvoru.

Bad Keli poblede. Do đavola, ko li je ovaj čovek? Znao je njihova imena, ima nastup kao da je savezni maršal, a puca kao revolveraš prve klase.

— Tako, šerife, mislim da ih sada možete pokupiti. Ovog ovde s masnom kosom ću ja poneti, a za ostale će se sigurno neko naći.

Rekavši to, dograbio je Fergusona, podigao ga i prebacio preko ramena.

O'Brajen je opet brzo dejstvovao. Otkočio je revolver, koji je oduzeo Karpenteru i naredio Keliju:

— Napred čoveče i bez gluposti!

Karpentera je istog trena dograbilo osam ruku i iznelo napolje.

Šerif i četvorica meštana, koji su doveli bandite, zastali su zapanjeni, kada su u jednoj od tri ćelije ugledali na podu mladića.

Vrata s rešetkama su se i za ostalom trojicom bandita zatvorila. Šerif se počeo po bradi:

— Nebesa, to je bio vešto urađen posao, mister.

U tom času odjeknuo je na ulici pucanj.

Stranac prilete prozoru. O'Brajen skide pušku sa zida, napuni je i pri-trča vratima.

— Pakao! To je preko kod banke. Šta li je danas u ovom gradu? Sam đavo...

Izleteo je napolje i zaur-lao:

— Stoj! — Vinčesterka se oglasi. Topot kopita!

Pucnji!

Stranac se pojavi na vratima i ugleda šerifa kako leži priljubljen uz stepenice trema. U tom trenutku je kraj njega protutnjao jedan jahač. Stranac je pucao s bedra, ne vadeći revolver iz futrole. Jahač je izbačen iz sedla. Pao je, uspravio se i pogledao čoveka na vratima šerifske kancelarije, osvetljenog bledom svetlošću fenjera.

— Pakao, pa to je Vajat Erp! — uzviknu izbačeni iz sedla.

Kod banke umuknu paljba.

Vajat Erp!

Te dve reči kao da su imale magičnu snagu.

Čovek, koji je nosio to ime, odavno je već napustio mesto na vratima. Čučao je kraj šerifa i vukao ka prevrnutoj klupi.

— O'Brajen, gde ste pogođeni?

— Šta... šta je taj lupež uzviknuo? — mucao je stari šerif. — Vajat Erp? Jeste li vi, doista, Vajat Erp?

— Da. Nego, radije mi recite kako s vama stoje stvari.

— Ne baš loše! Danas su se ustremili na moju tintaru, izgleda. Metak me je okrznuo po slepoočnici i ošamutio.

U to se pojavi jedan od ljudi koji su uveli Karpentera u zatvor. Držao je vinčesterku u rukama.

Sagnuo se iza klupe i upitao:

— Jeste li vi, doista, Vajat Erp?

— Da! Držite ulicu na oku.

— Ol rajt, maršale! — reče momak i postavi pušku preko daske prevrnute klupe.

Maršal se odšunja unazad, protrčao kroz šerifsku kancelariju, gurnuo vrata koja su vodila u dvorište, i svega minut kasnije izbio između dveju kuća ponovo na glavnu ulicu.

Pred bankom je video dve prilike. Podigao je „Bantlajm” i uzviknuo:

— Ručke gore!

Obojica zastadoše kao okamenjeni. Nisu se nadali ovakvom raspletu. Na ulici je još uvek sedeo jahač, koga je Erp izbacio iz sedla. Jasno je bilo da nije povređen, ali nije smeo da makne.

— Bacite oružje, momci!

Jedan omah spremno odbaci pušku, a drugi se upravo okrete i opali. Ispalio je samo jedan metak, kad ga Vajat pogodi. Kao pogođen udarcem kopita, sunovratio se niz stepenice i ostao da leži.

— Hej, dečko! — doviknuo je maršal banditu koji je odmah odbacio oružje. — Idi do svog druga i dovuci ga u šerifsku kancelariju.

Bandit spremno posluša.

Vajat je pošao prema jahaču, koga je izbacio iz sedla, čoveku koji ga je odmah prepoznao. I maršal se seti ko je on.

— Fleber! Vidi, molim te! Kako lep ponovni susret!

Zatim dodade oštro: — Ustaj!

— Ne mogu, maršale...

— Zašto ne možeš?

— Moja noga.

— Ustaj!

Fleber se uspravi, ali brzo, jaučući, kleče.

U tom deliću sekunde Erp mu je istrgao revolver iz futrole. Onda ga

je uhvatio za ruku i odvuкао u šerifsku kancelariju.

O'Brajen je stajao na vratima. Pritiskivao je svoju veliku kockastu maramicu na slepo oko i užarena pogleda posmatrao maršala.

— Vajat Erp! Grom i pakao, neka sam proklet alko ovo za mene nije srećan dan!

Vajat ugura ranjenog bandita u ćeliju i zaključa za njim vrata, pa se okrete:

— I vi to nazivate srećnim danom, O'Brajen? Velika hvala! Video sam već i mirmije gradove.

O'Brajen se nasmeja glasno.

— Ovde već pune dve godine vlada grobna tišina, mister Erp. Tek od kako ste... — Prekinuo je i pogledao upitno maršala: — Kako ste se to, iznenada, baš sad pojavili ovde?

— Iznenada? Slušajte, ja stanujem preko u hotelu. Upravo sam legao da se odmorim, kada sam čuo sa ulice šta se ona četiri lupeža dogovaraju.

— A ona trojica, kako su se oni najednom pojavili?

— Pojma nemam.

— Možda su zajedno? Jedna banda?

— Ne verujem. Najverovatnije je to bila čista slučajnost da su istog časa obe bande naišle u grad.

— Divna slučajnost je ustvari to što ste se baš vi ove večeri pojavili u gradu.

Stari čovek se pojavi na vratima:

— Mogu li nešto da pomognem, šerife?

— I te kako! Ovo je doktor Fleming, maršale... Da, doktore, pogledajte ove lupeže. Jedan od njih

nešto hramlje. To bi mu kvarilo hod do vešala.

Kada u šerifskoj kancelariji najzad nije više bilo radoznalaca, seli su šerif i maršal za sto. Stari čuvar zakona je još bio uzbuđen.

— Nebesa, ko je to još jutros mogao da sanja! Jesenas sam hteo da dam ostavku na posao. Srećom, ostao sam!

Onda se lupi šakom po kolenu. — Kako ste to samo uradili, maršale — prosto kao u priči. Sada, konačno, znam da ono što na Zapadu o vama govore nije prazna priča. Bilo je ludo! Kako se samo može tako brzo potegnuti oružje i još — pogoditi? Uvek sam mislio da je Mek Nejl veoma brz strelac, ali...

— Poznajete li ga?

— Da, on povremeno naiđe ovamo. Njegovo područje se graniči sa ovom dolinom.

Dok je O'Brajenova ćerka u maloj bočnoj prostoriji pripremala kafu za oca i maršala iz dalekog Dodž Sitija, ispričao je Erp šerifu, šta ga ovamo dovodi.

O'Brajen je trljao bradu.

— Hm, i vi ste s Mek Nejlom o tome govorili?

— Da, rekao sam vam. Ali on tog čoveka nije poznavao.

O'Brajen odmahnu glavom.

— Mek Nejl poznaje ovde u kraju više zvezdonosaca od bilo kog. Ako vam on nije mogao pomoći, ne znam ko bi.

Vajat potvrdi.

— Pa, rešio sam da obiđem sva područja oko jezera. Ako ne budem imao sreće, obavestiću vlasti u Šeridanu!

☆

Vajat je neuobičajeno dugo spavao. Kada se probudio stajala je na pločniku ispred zgrade hotela veća grupa ljudi.

Neko zakuca na vrata.

— Da.

Sam O'Brajen uđe u sobu.

— Bro jutro, Vajat! Kako ste?

— Dobro. Nego, kako vi to izgledate?

Posmatrao je šerifa, odmahujući glavom.

O'Brajen je bio odeven u debeli krzneni kaput, nosio je u ruci vinčesterku i opasač načičkan mecima, sa dva revolvera u futrolama.

— Jašim s vama.

— Kuda to?

— Oko jezera. Tamo gde je ubijeni.

Vajat ustade i, smejući se, odmahnu glavom i steže starom šerifu ruku:

— To je lepo od vas, Same, ali nije potrebno. Sam ću to obaviti. Ja...

— Ništa od toga. Već je dovoljno žalosno da Mek Nejl nije tom stvari hteo da se pozabavi. Nalazim da bismo se mi ovde, u Vajomingu, morali da stidimo, što se vi o celoj stvari sami morate da brinete, samo zbog toga što pada sneg i što je hladno.

Polu sata kasnije obojica su napustila hotel.

Ljudi pred hotelom posmatrali su sa nemim divljenjem slavnog maršala, koji je prethodne noći po kratkom postupku sudio četvoricu varalica i pljačkaše banke. Bili su ponosni na svog šerifa, koji je

učestvovao u likvidiranju lupeža, i radovali su se što sada jaši sa Vajat Erpom.

Kada je grad ostao iza njih, iznenada O'Brajen upita, paleći lulu:

— Recite mi, molim vas, kako je onaj Martens dospao u zatvor?

— Rekao sam vam već, tresnuo sam ga revolverom po glavi, prebacio preko ramena i doneo u vašu kancelariju. Sve ćelije su bile otvorene i — pa zaključao sam ga u jednu od njih.

— To ste stručno izveli, nema šta — zaključa šerif, smeškajući se.

Već su puna četiri dana bili zajedno. U Tulsi su potražili šerifa Abe Tafa. Nije poznavao čuvara zakona, koji je odgovarao maršalovom opisu.

Ni Džim Kenedi u Ginsiju ga nije poznavao. Erol Ambor u Altu takođe nije nikada čuo ništa o čoveku koji bi ličio na ubijenog u ledu.

Alto se nalazio na severu, pa su zbog toga šerif i maršal morali ponovo da skrenu sa jugoistoka ka severu.

— Tako smo završili krug, Vajat — reče stari šerif. — To su bili gradovi u okolini. Sledeći grad leži preko osamdeset milja dalje severozapadno.

Jahali su ćutke dalje. Sneg je padao. Najzad su pred sobom ugledali jezero — beskrajnu ravnu, blještavo belu površinu.

Vajat koji je sve vreme bio siguran da će pronaći mesto na ko-

me se mrtvac nalazi, piljio je u zaslepljujuću površinu.

O'Brajen ga pogleda ispod oka.

— U međuvremenu je napadao veliki sneg, Vajat. Ni Indijanci pod ovakvim uslovima ne bi ponovo našli mesto.

Čovek iz Misurija nije odgovorio. Poterao je vranca na led. Lagano i oprezno.

Izenada šerif vide kako Erp kliznu iz sedla, skide lopaticu i poče da raščišćava sneg. Radio je desetak minuta. Onda je stao i pogledao prema obali. O'Brajen odmah poče k njemu.

Kada je video raščišćeni deo, kao omađijan piljio je u led. Samo nekoliko inča ispod površine ležao je mrtvac.

O'Brajen je trljao prozeblu lice.

— Nebesa, to je on. Našli ste ga. Izgleda baš onako kako ste ga opisali. Ne, ne poznajem ga. Nikad ga nisam video. Kako leži, prosto da pomisli čovek da su ga upravo tu stavili.

Dok se Vajat ponovo penjao u sedlo, šerif nastavi:

— Mek Nejl je trebalo da se pobrine za to. Konačno, ovo je njegovo područje. No, momke je po ovom pasjem vremenu teško odvojiti od tople peći. On je inače hrabar momak i trudi se da u svojoj radnji drži red.

— Primetio sam to. Već od rane zore krstari ulicama sa puškom u ruci.

Kada su se opet dočepali obale, O'Brajen upita:

— Šta sad nameravate?

— Jahaću u Šeridan.

— Da ih obavestite?

— Da.

— Gospode, vi ste vraški uporan momak, Erp. Čovek u ledu je mrtav. Kada u proleće bude sa planine dunuo razvigorac, led, koji je sada čvrst kao kamen, rastopiće se i leš će se otisnuti s kamena na koje se verovatno nasukao. Nestaće u dubini jezera.

— Znam. Ali do tada je ostalo još najmanje dva meseca.

— Šta hoćete da postignete u ta dva meseca?

Vajat okrete glavu i odlučno pogleda starog šerifa.

— Uhvatiću ubicu!

Prošlo je neko vreme pre nego što je O'Brajen rekao:

— Pa, sad vas prilično poznajem. Ako u ovoj zemlji uopšte postoji čovek koji to može da uradi, onda ste to vi, Erp. Ali, promislite u šta ste se upustili. Niko ubijenog ne poznaje, a vi hoćete da pronađete njegovog ubicu? Kako to zamišljate?

— Ne znam. Samo znam da to moram učiniti.

— Iskreno govoreći, Vajat, teško mogu da zamislim, ali ako vam to ipak uspe, kako mislite da dokažete delo?

— Dovućiću ga do jezera, na led, dovešću ga do žrtve...

— Želim vam sve najbolje. Da vam to ne bih morao da želim iz udobnosti i tople kancelarije, molim vas da me povedete sobom.

Osmeh zaigra na licu čoveka iz Misurija.

— Lepo je od vas, Sam, što to kažete. No, to ne ide. Moram sam da jašim. Put, koji mi predstoji, najverovatnije će biti užasno naporan. Ja

sam na to navikao. Osim toga, morate misliti na svoj posao, šerife.

— Što se toga tiče — branio se stari O'Brajen — mogu da vas umirim, maršale. Imam pomoćnika i on je moj budući zet, verenik moje kćeri. Na njega mogu da se oslonim. A što se napora tiče, i zbog toga možete biti sasvim spokojni. Ja sam temeljan stari vuk.

Vajat ga je zamišljeno gledao.

— To je doista lepo od vas, O'Brajen, ali ja ću ipak sam da nastavim put.

Ožalošćeni šerif nije odustajao.

— U redu, neću vas dalje prisiljavati, Erp. Hoću samo još da vam kažem da sam tih i hrabar saputnik. A, ako ustreba, nisam baš ni s oružjem poslednji.

Vajat se setio hrabrog šerifovog nastupa u kockarnici. On je odista bio jedini koji je nešto rizikovao. Isto tako je bio u glavnoj ulici brz i precizan s oružjem.

Ipak, ono što je bilo presudno da usliši šerifovu molbu, bila je činjenica da nije imao srca da ovog starog, dobrog čoveka uvredi.

Smešeći se pružio mu je ruku.

— U redu, Sam, onda ćemo jahati zajedno.

O'Brajen se već u toku narednog dana pokazao veoma korisnim. Vajat se uputio kroz visoke Šošon planine, prema severoistoku. Put za Šeridan. O'Brajen je znao najkraći put. Na taj način su izbegli ogromno zaobilazno putovanje. Šerif ga je poveo kroz klanac koji nije bilo teško proći.

Na putu za Vali, negde u samo jutro, stari šerif iznenada zaustavi konja.

Vajat se osvrte.

— Šta se desilo, Sam?

— Sačekajte, Vajat, palo mi je nešto na pamet. Nekih trideset milja severno odavde leži Kirbi ranč. Tamo postoji momak koji vraški liči na vas. Snažan je kao medved, i, ovaj, vi ste svakako bolji strelac od njega, ali Džim Holborn je iskusan momak. Nadzornik je na velikom Kirbi ranču. Reću ću vam odmah zbog čega bih ga potražio. Džim poznaje svakog u ovom kraju. Možda nam on može nešto pomoći. Mnogo je putovao i poznaje mnoge ljude.

Vajat je za trenutak pomislio da stari hoće da iskoristi ovaj put da bi posetio stare prijatelje. Ali bio je dovoljno iskusan da zna da se u ovoj usamljenoj, divljoj zemlji svaki, pa i najmanji trag mora slediti, ako se očekuje uspeh.

Obilazni deo puta nije bio suviše težak. Kada su u daljini ugledali ranč, O'Brajen baci šešir u vis i uzviknu od radosti.

— Eno, Vajat, vidite! Vidite li ovaj ranč? To je K. ranč. Stigli smo. Oh, ala će Džim razrogačiti oči. Godinama se već nismo videli.

Ranč se sastojao od niza drvenih zgrada, prilično udaljenih jedne od druge. Kada su prošli pored prve zgrade, prišao im je mladi kauboj svežeg, pegavog lica i jarko zelenih očiju. Ispod širokog oboda virili su pramenovi plameno riđe kose.

O'Brajen doviknu:

— Hej, Džo, gde vam je nadzornik?

Kauboj protrlja prćasti nos, kao da tamo može da nađe odgovor.

— Nije ovde.

O'Brajenovo lice se razvuče od razočaranja.

— Do đavola, nije ovde? Samo nam je to trebalo.

Na to kauboj primeti:

— Ali, gazda je ovde.

— On nam ne može koristiti.

Mladić se iskezi.

— Da to čuje, gazda bi se sigurno ljutio.

— Zar je tako osetljiv čovek?

— Hm, pa i nije. Eno ga, stoji gore na verandi rančerske kuće.

Oba jahača pogledaše u tom pravcu. Do verande je bilo sigurno četrdeset jardi.

— To je gazda? — upita O'Brajen tiho, kao da se pribojavao da bi ga čovek na verandi mogao da čuje.

— Da, to je mister Kirbi.

— Prilično namršten tip — prime-ti Sam.

— Da — uzvрати kauboj i prasnu u smeh. Povikao je glasno:

— Oče, ovde su dva čoveka koji žele da govore sa Džimom Holbornom.

O'Brajen razvuče usta, kao da je progutao gusenicu. Znači, baš su natrapali na rančerovog sina.

Vlasnik Kirbi siđe u dvorište i poče u susret jahačima.

Momak ode do velikog korala i poče da učvršćuje prečku.

Rančer odmeri dvojicu posetilaca.

— Hodite u kuću, da popijemo čašicu. Moraćete se malo strpeti. Naime, Džim je izjahao do majura.

Vajat kliznu iz sedla. O'Brajen je sledio njegov primer.

— Mister Kirbi, ovo je Vajat Erp, a ja sam...

Rančer naglo okrete glavu.

— Vajat Erp?

— Da — smešio se O'Brajen gordo. — Vajat Erp iz Dodž Sitija u Kanzasu.

— Dakle, vi ste Vajat Erp? Neka ste dobro došli, maršale. Već sam mnogo slušao o vama. Odavno priželjkujem da vas vidim. No, nikada nisam ni sanjao da će veliki Vajat Erp dojahati ovamo, na moj ranč.

Srdačnost domaćina i prijatan razgovor učinili su da vreme brzo prođe. Kad je mrak počeo da se spušta, začuše se jahači u dvorištu. Rančer pogleda kroz prozor.

— A, evo ga! Dolazi!

Džim Halborn je bio visok, snažan čovek, preplanulog lica i svetlih, živih očiju. Doista je podsećao na čoveka iz Misurija.

Srdačno je pozdravio O'Brajena i maršala. Kada je saznao šta ih je, ovamo dovelo, oborio je glavu.

— Žao mi je, Sam. Ti znaš da ja poznajem veliki broj ljudi, ali tog čoveka ne...

Sledećeg jutra su se spremali da nastave put. Rančer se pobrinuo da ih snabde svim što je potrebno za put. Džim Halborn je jahao s njima sve do velike kapije na dvorištu. Opraštajući se sa maršalom, rekao je:

— Mister Erp, zaista sam srećan što sam se upoznao s vama. Primećio sam da je i gazda bio zadovoljan što ste bili njegov gost. Žao mi je samo što ste toliki obilazan put prevalili uzalud.

Pružajući O'Brajenu desnicu, nasmejao se: — Sam, naše ponovno viđenje bilo je veoma kratko. Nego, noćas sam dugo razmišljao o onome

što je maršal ispričao o čoveku u jzeru. Čudno je, znaš, ja sam poznao čoveka koji bi tom opisu odgovarao, ali pre deset godina. Ipak, nije isključeno da je on. Zove se Džek Norton i imao je daleko gore, kod Fort Bentona, mali ranč. Ali, kao što rekoh, to je nemoguće. Norton bi bar deceniju morao biti stariji od opisanog čoveka.

Odjahali su prema severoistoku.

U podne sledećeg dana stigli su u Išavun, mali planinski grad. Nekoliko saluna, nekoliko kuća sa sobama za izdavanje, mali hotel, glavna krivudava ulica, kao u svim planinskim mestima, i nekoliko poprečnih — to je bilo sve.

U „Palas” hotelu je Erp iznajmio sobu sa dva kreveta. Mala, skromna soba u potkrovlju. Dok se šerif ispružio na svojoj postelji, da bi se odmorio od napornog jahanja, Vajat se umio, obrijao i presvukao. Zatim je sišao u restoran i pojeo biftek i pasulj.

Napustio je posle ručka hotel i pošao niz glavnu ulicu.

Sneg je još pre dva dana prestao da pada. Uprkos tome, u Išavunu je sve bilo belo. Oštra hladnoća naterala je ljude da uvuku vratove u jake teških krznenih kaputa. Umesto kola, ljudi su ovde koristili velike saonice. Izgleda da su bili naviknuti na ovakvu hladnoću, jer su obavljali neometano svoje poslove i bili dobrog raspoloženja.

Kao po običaju, Vajat je potražio šerifsku kancelariju.

Majk Gordon je bio čovek četrdesetih godina, svež, rumen, tamne kose i svetlih očiju.

Vajat je rekao svoje ime i hteo odmah da govori o razlogu svog dolaska.

Gordon međutim, ustade naglo obide pisaći sto i osmotri posetioca. Prijateljski osmeh mu ozari lice.

— Da, vi jeste Vajat Erp. Tu je „Bantlajn” revolver, a na kaputu na levoj strani imate mrlju, sigurno je tu duže vreme bila pričvršćena velika zvezda. Dobro došli, Vajat Erp!

Gordon ponudi maršalu viski i sasluša ga pažljivo. No, kao i svi ostali pre njega, morao je da odmahne glavom.

— Žao mi je, mister Erp.

Kada se opet obreo na ulici, maršal pogleda na suprotnu stranu. Ne-ki deran je trčao, noseći veliko pismo u ruci i izgubio se u obližnjoj zgradi pošte. Erp je nekoliko trenuta gledao zamišljeno za dečakom, a onda se i sam uputio u poštu.

O'Brajen se čudio zašto ne odlaze iz grada.

— Imam nešto ovde da obavim — rekao je maršal. I pri tome ostao.

Posle tri dana primetio je šerif da je njegov saputnik postao nervozan. Upakovao je bisage, platio račun i rekao štalskom momku da spremi konje za sutradan ujutru.

— U pet ćemo odjahati!

O'Brajen je bio saglasan. Dakle, konačno idu dalje. Iako je toplota u hotelskoj sobi prijala i postelja bila udobna, Sam O'Brajen je bio čuvar zakona, kao i maršal. Cilj puta nije ostvaren i to ga je činilo nemirnim.

Predveče su prekraćivali vreme kartajući se. Vajat je odlično igrao.

Kada je O'Brajen izgubio i petu rundu, rekao je smeškajući se:

— Sigurno se ne varam, ukoliko pretpostavljam da ste dosta toga naučili od Doka Holideja.

Prvi put posle dugog vremena na Erpovom licu zaigra osmeh.

— Da, u pravu ste, Sam. Od Doka Holideja može što šta da se nauči...

Okolo deset sati prišla su im dva čoveka, koji su tog dana u podne stigli poštanskom kočijom. Bili su dobro odeveni i gotovo suviše elegantni za ovu primitivnu sredinu. Nisu imali više od dvadesetpet godina. Lica su im bila duguljasta, oči sivo zelene, a brkovi bujni. Ličili su kao jaje jajetu. Iz razgovora se ispostavilo da su blizanci, da su iz Ohaja i zovu se Ben i Jul Hakat. Bavili su se kupovinom krzna i krenuli su gore u Montanu.

Uključili su se u igru i dobili.

Jedan od njih se glasno nasmejao.

— Vidite, moj brat će sada postati nervozan. Kada dobijemo hteo bi da dobijemo tri puta uzastopce.

I dobili su još dva puta. Čak i u četvrtoj rundi, u kojoj se ulog popeo na deset dolara. Sreća je izgleda bila naklonjena Benu Hakatu. Iznenada pruži Vajat Erp desnu ruku i steže Benu levu mišicu.

Julove ruke kliznuše ka bedrima. Istog trenutka gledao je već u cev revolvera čoveka iz Misurija. Zastao je u pola pokreta i pogledao u svog brata Bena, koji je po svemu sudeći bio opasniji i lukaviji.

Vajat naloži tiho O'Brajenu:

— Uzmite ovoj dvojici džentlmena oružje, Sam.

Ben pokuša da se istrgne, ali mu nije uspelo. Erp ga je tako snažno povukao k sebi, da blizanac bolno jauknu.

Jul je hteo da iskoristi gužvu i podigne kolt. Veliki maršalov revolver bljunu vatru. Metak ga je pogodio u mišicu. Julovo lice se izobličilo od bola.

O'Brajen se odmah ustremi da mu oduzme oružje. Ben je pokušao sada da pogodi maršala aperkatom. Vajat je blokirao udarac levim laktom, pustio je varalici ruku i snažno zamahnuo šakom kao sečivom i pogodi protivnika za vrat. Ben Hakat se zanesio i pade nauznak između dveju stolica. O'Brajen je uspeo da savlada jednog od braće i veže mu ruke. Sa drugih stolova pohrliše gosti. Metak je privukao i vlasnika hotela i ljude s ulice.

Kao na znak pojavio se i šerif Gordon.

— Šta se ovde dešava? — zagrmio je. Kada je primetio Vajata u gužvi nasmejao se. — Helo, maršale. Kako ste? Nisam ranije verovao, ali sada vidim da je tačno. Gde ste vi, nešto se dešava. U ovom gradu već više od godinu dana nije odjeknuo pucanj. Šta je po sredi?

Erp pokaza na Bena, koji je još uvek ležao između stolica.

— Ovaj je varao na kartama, a brat mu se mašio za revolver.

Gordon odmeri Bena Haketa.

— Aha, gde je sakrio keca?

— U levi rukav.

Gordon izvuče dve karte iz Benove manžetne.

Jul posive, kada je to video. U to se i Ben osvestio. Skočio je smesta

na noge. U ruci mu je svetlucaao nož. Ustremio se na čoveka iz Misurija.

Iako je napad bio iznenađan, tako da su O'Brajen, Gordon i još nekoliko ljudi kriknuli od straha, Ben nije imao sreće. Prosto, naleteo je na pogrešnog čoveka.

Vajat je odskočio u stranu, pustio da Ben s nožem proleti, a kada je bio na dvadeset inča, zamahnuo je snažno i udario ga u rebra kraj ruke u kojoj je držao nož. Kao pogođen kopitom, varalica se skljkoka.

U lokalu je vladala grobna tišina, sve dok se O'Brajen nije oglasio:

— Bravo, Vajat! Nebesa, ala je to bio udarac!

— Vajat? — upita krupni, riđokosi čovek koji je stajao blizu. — Hej, da nije on možda Vajat Erp?

— Da! — spremno odgovori O'Brajen. I mesni šerif potvrdi.

— Da, on je Vajat Erp. Ko to nije znao, sada zna sigurno! Dok Fulham, pogledajte malo ovog drugog momka!

— Hm, metak ga je očešao.

— Kakva slučajnost — primeti O'Brajen. Ipak, oba šerifa su znala da se ne radi o slučajnosti.

Gordon uhvati Bena, odvuče ga do šanka i sasu mu bokal vode na glavu. Kada se osvestio, počeo je da trese glavom kao pokislo pseto. Zaneo se unazad i leđima udario o šank. Staklastih očiju posmatrao je okupljene ljude.

Kad je spazio maršala, ruka mu instinktivno kliznu ka mestu gde mu stoje revolveri. Osetio je da su furole prazne, podigao je ruku prema unutrašnjem džepu kaputa, ali ni noža nije bilo. Šerif je sve pokupio.

— Maler, prijatelju. Igra je završena. Kako neko može uopšte da bu-

de tako glup, da se upušta u gužvu s Vajat Erpom!

Ben protrlja lice. Onda se iznena-
da nasmeja glasno.

— Vajat Erp! On je Vajat Erp?

— Da! — uzvрати O'Brajen. Na-
dam se da ti nemaš ništa protiv?

Varalica se okrete i dalje se glas-
no smejući:

— Pakao, to je vraška stvar! U
redu, takvom i može da uspe. Na
žalost, nije mi se predstavio.

Erpu je u tom trenutku bilo jas-
no da taj čovek nije mali lupež, pre-
varant. Taj Ben Hakat je bio hladno-
krvan, žilav tip, premazan svim ma-
stima.

Kada je šerif Gordon hteo da ga
zajedno s bratom povede, maršal ga
zadrža:

— Pusti ih, Majk. Ako ja budem
ćutao, nema ovde ko da ih optužuje
ili tereti.

— Ali...

— Nemojte gubiti vreme s njima.
Pretpostavljam da im se poslednja
igra tako dopala da će sigurno od-
jahati što dalje mogu.

Gordon je gledao oštro dvojicu
lupeža.

— U redu! On je Vajat Erp. A
vi, hulje, čuli ste šta je rekao. Evo
— dobacio im je oružje pred noge.
Platite kafedžiji račun i gubite se!

Jul je pohitao da se što pre do-
čepa ulice. Benu se nije toliko žu-
riio. Vratio je nož u kaniju, a kol-
tove u futrole, obrisao nekoliko ka-
pi vode sa brade i podigao ruku u
znak pozdrava kada je stigao do
vrata.

— Do viđenja, maršale!

Vajat je stajao ruku podbočenih
na ledima.

— Ne znam da li bi ti to prijalo,
Ben!

Varalica gurnu vrata nogom i izi-
đe natraške iz lokala.

Ponovo je nastao mir i red. Va-
jat i O'Brajen su se pozdravili sa
mesnim šerifom i otišli na počinak.

U sred noći, oko pola jedan, Vajat
se prenuo iz sna. Neki, jedva čujni
šum u hodniku ga je probudio. Od-
mah je munuo starog šerifa i stavio
mu ruku na usta, pa mu šapnuo na-
uvo.

— Tiho. Uzmite revolver i sklo-
nite se preko iza ormara u ugao!

O'Brajen je odmah shvatio. Nečuj-
no je uradio ono što mu je Erp na-
ložio.

Čovek iz Misurija lagano ustade i
pride vratima. Da, čulo se tiho škri-
panje poda.

Iznenada teško telo tresnu o vra-
ta, drvo poče da kroka i najzad pu-
če. Neki čovek ulete u sobu i istog
trenutka se prolomi užasan prasak.

Vajat se baci na čoveka i povuče
ga na po! Tresnuo ga je drškom re-
volvera po glavi, tako da provalnik
ostade da nepomično leži. U to je
upravo spolja uleteo u sobu i drugi
čovek, Vajat se okrete. U to iza or-
mana bljesnu vatra. Sam O'Brajen
je uspeo da vidi, pri slaboj svetlosti
koja je dopirala iz hodnika, priliku
drugog provalnika na ulazu.

Maršalov udarac i zrno koje je is-
palio stari šerif pogodili su čoveka
istovremeno. Bezglasno se sručio.

Erp izlete u hodnik.

— Svetlo!

O'Brajen spretno brzo upali lam-
pu. Na podu su ležala braća — bli-
zanci Hakat. Ben je bio samo one-
svešten. No, Jul je bio mrtav.

O'Brajenovo zрно pogodilo ga je u levu stranu grudi.

Kada se Gordon pojavio i video lupeže, rekao je Erpu:

— Vaša plemenitost nije se isplatila, Vajat...

Čovek iz Misurija je stao na prozor i gledao napolje. Preko, na kosom zidu iznad kreveta, bilo je mnoštvo rupa od sačme. Da su Vajat i O'Brajen spavali, sada bi sigurno bili mrtvi.

Gordon naredi da ubijenog bandita odnesu, a sam odvede Bena u zatvor.

Ben Haket je osuđen na sedam godina prinudnog rada na izgradnji zapadne železnice na deonici Vajoming.

Vajat i Sam su sledećeg jutra krenuli na put oko osam sati. Kada su već prošli pored zgrade pošte, Vajat iznenada zaustavi svog vranca, okrete se, kliznu iz sedla i dobaci Samu uzde.

— Odmah se vraćam.

Poštar, sa zelenim štitom iznad očiju, podiže pogled. Ugledavši čoveka iz Misurija, lupi se šakom po ustima.

— Prokletstvo, upravo sam zaboravio. Za vas je stigla vest iz Fort Bentona, mister Erp.

Vajat pocepa omot telegrama. Zatim podiže glavu i odmeri poštara.

— Kako bi bilo, mister, kada biste u službi malo manje viskija trošili.

Rekavši to izašao je na ulicu. Kada se našao u sedlu, Sam ga upitno pogleda. Vajat mu pruži telegram.

Stari šerif ga razvi i poče da čita. Oči su mu bile razrogačene.

Mister Vajat Erpu, Išavon.

Džek Nortonov ranč ne postoji više. Pre pet godina ga je neka banda spalila. Kasnije je Norton bio ovde šerif. Pre godinu dana je iščezao.

Sesil O'Konor,
pomoćnik šerifa.

— Hej, pa to je luda priča! Telefirisali ste u Fort Benton?

Erp potvrdi.

O'Brajen se lupi šakom po kolenu.

— Vi ste neshvatljiv momak, Vajat. Ni reč mi o tome niste rekli. Šta će sada biti?

— To upravo razmišljam.

— Zar ne bi bilo najbolje da odjašimo pravo za Montanu?

— Možda bi to bilo najbolje. Ali to je dug put i traži mnogo vremena. Hoću da pošaljem još jedan telegram šerifu u Fort Bentonu.

Ovoga puta su čekali dva dana.

„Šerif Norton je bio u poteri za jednim lupežom koji je ovde pokrao stoku i jednu mladu ženu, gospođicu Vagham, teško ranio. Više ne znamo. Od tada se šerifu Nortonu izgubio trag. Jeste li ga našli? Molim obaveštenje.

Patrik Krumpert,
predsednik opštine.”

Kada je O'Brajen i ovaj telegram pročitao pružio ga je Gordonu jer su upravo sedeli u šerifskoj kancelariji, kada je poštar doneo telegram.

Gordon reče:

— Siučaj je po meni kristalno jasan. Norton je stigao bandita na Džekson jezeru. Ovaj ga je tada ustrelio.

Vajat se složi.

— Da, tako je nekako moralo da bude.

Sada im je bilo jasno da moraju gore u Montanu.

Još istog prepodneva spremili su se za put. Vajat je prvo poslao telegram predsedniku opštine, koji je očigledno bio veoma zainteresovan za slučaj. Vajat mu je prosto javio da je pošao do njega.

Gorka pilula ih je tek čekala. Trebalo je prevaliti težak, iscrpljujući put do visoke Montane. Mnoge stotine milja, preko brda i dolina pokrivenih visokim snegom. Kroz gotovo neprohodne klance, čije su strane bivale sve više idući prema najvišim planinskim masivima.

Jednog jutra počeo da duva ledeni vetar.

O'Brajen protrlja crveni nos.

— Pakleni put...

Vajat ga upitno pogleda.

— Zbog čega niste ostali u Vajomingu, Sam? Bilo bi bolje.

— Ja? Ni pomisliti. Rekao sam da idem s vama, i tako će biti. Ova stvar je odavno već postala i moja.

Posle deset dana napornog, iscrpljujućeg jahanja stigli su najzad, jednog sunčanog prepodneva na cilj.

Pod svetloplavim, jasnim, zimskim nebom ležao je pred njima grad.

Dva jahača se zaustaviše. Gledali su grad sa jedne uzvišice. S leve strane nalazila se mala farma. Vajat vide dvostruki trag kola, koji je tako vodio i počeo po njemu.

— Zar nismo nameravali u grad?

— zapita Sam.

— Da, odmah.

Kada su stigli na farmu, videli su na otvorenim vratima štale jednog šesnaestogodišnjeg derana. Posmatrao je dvojicu jahača podozrivo i iznenada zgrabio pušku.

Vajat raširi ruku. Na dlanu mu je bila zvezda.

— Ime mi je Erp. Imam samo jedno pitanje.

Deran spusti pušku. Razrogačenih očiju im priđe.

— Erp? Nećete valjda reći da ste vi Vajat Erp?

O'Brajen se saže preko sedla i odgovori umesto maršala.

— Da, Džimi, to je on.

— Nije moguće! Ja se, u stvari, i zovem Džim, Džim Vogham. Otkud me poznajete?

O'Brajen se široko osmehnu.

— Izgledaš kao čovek koji se zove Džim.

Dečak ih povede prema kući. Stari čovek, leđa pogrbljenih od napornog rada, pošao im je u susret.

— Ovo je Vajat Erp, oče.

Starac nabra obrve, pa se nasmeja.

— U redu, a ja sam Dok Holidej! Momče, moraš li da poveruješ, u svaku besmislicu koju ti neko kaže?

— Ali on nosi na levoj strani opasača „Bantlajn” i jaši vranca.

Stari otpljunu i okrete se.

— Kada bi svi ljudi koji nose „Bantlajn” revolver i jašu vranca bili Vajat Erp, u ovoj državi bi ih bilo par tucе.

Hteo je da uđe u kuću.

To je za starog O'Brajena bilo i suviše.

— Hej, mister Vogham, sačekajte. Ovo je doista Vajat Erp.

Starac odmeri maršala od glave do pete. Već je zakoračio na prvi stepenik trema.

— Šta li bi Vajat Erp imao da dolazi kod mene?

Vajat sjaha s konja i pođe prema verandi. Skinuo je šešir i obrisao čelo.

— Tražim šerifa Nortona.

Vogham zastade. Okrenuo je posetiocima leđa. Kao da je neki trzaj potresao starčevo telo.

— Koga?

— Džeka Nortona tražim.

Stari sada priđe bliže i zagleda se pravo u plave oči čoveka iz Misurija.

— Norton? Taj čovek je nestao. Odavno nestao.

Vajat nije sklanjao pogled s farmera.

— Ovde u okolini je jednu devojkicu, koja se zove Vogham, neki bandit ranio...

Starčevo lice otvrdnu. Pogled mu je bio mutan.

— Da, u pravu ste. Hodite, ja ću vam tu ženu pokazati.

Erp je sledio farmera, a O'Brajen kliznuo iz sedla i podigao sa zemlje uzde Erpovog vranca. Osećao je neku neobjašnjivu mučninu.

Vogham je poveo Erpa kroz mračan hodnik do jednih vrata. Šapućući objasni:

— Ona leži unutra. Ali... vrlo je bolesna. Još uvek bolesna. Nikada neće ozdraviti. Bandit je pogodio u glavu.

Vajat zakuca i otvori.

U naslonjači kraj prozora sedela je žena. Mogla je imati oko trideset

godina. Na bledom, bezizraznom licu još su se jasno videli tragovi nekadašnje lepote.

— Jesi li to ti? — upitala je.

Maršal je zastao kod vrata i čuo kako farmer tiho zaključava vrata. Skinuo je šešir:

— Moje ime je Erp, madam.

Žena naglo okrete glavu. Rumenilo joj je oblilo lice.

— Erp! Šta hoćete, ko ste vi? Ja ne poznajem nikakvog Erpa. — Ona joj glava klonu. — Ipak, znam za njega. On mi je govorio o njemu. Često ga je pominjao. O Vajat Erpu, zar ne?

Vajat koji je u prvom trenutku pomislio da je devojkica potpuno umno poremećena, počeo da se nada. Ali se ta nada brzo raspršila, kada žena nastavi:

— On je otišao. Svi su otišli. I Vajat Erp. Ja sam sama. Sama...

Vajat priđe stolici.

— Madam.

— Ja sam Mabel Vogham. Nisam — madam. — Smejala se tako da se i Erp nasmeja. Iznenada je kriknula, ispravila se i ponovo skljkala u naslonjaču.

Dečak se pojavi na vratima. Lagano je ulazio.

— Žao mi je, maršale. Moja sestra je teško bolesna.

Vajat klimnu glavom.

— Rado bih je nešto upitao.

— Izvolite samo, pokušajte.

O'Brajen, koji je u međuvremenu predao dečaku konje, šetao je oko kuće.

Kroz otvorene prozore je dopro strašni ženski krik. Stari šerif nije verovao svojim ušima. Glas oštrog, nepokolebljivog maršala gotovo se

nije mogao poznati. Zvučao je meko, blago, gotovo milujuć.

— Gospođice Mabel. Raduje me što je on govorio o meni. Zbog toga što je lepo govorio. On je, naime, bio dobar čovek.

— On je bio dobar čovek. Sigurno bi se vratio. Da, Džek bi se vratio, došao bi. Ali ga otac nije hteo, nije hteo njega, jer je bio siromašan, ubogi đavo, kao i mi što smo. Uvek je hteo za mene bogatog rančera, Džoni Kalagana.

Maršal je odavno bio svestan da je došao u kuću u kojoj vlada teška beda i nesreća.

Mabel Vogham je bila duševno bolesna, najverovatnije je pogodak u glavu tako teško povredio, da je poremetio funkciju mozga.

Starac je celu stvar, u kojoj svakako nije bio nedužan, tako teško primio srcu, da je i sam nervno oboleo.

Mladić reče oštro:

— Bila je zdrava kao dren. I otac takođe. Ali on se oseća krivim. Noću ga čujem kako u svojoj sobi plače.

Vajat upita dečaka:

— Džek Norton je bio vaš prijatelj?

— Da, svima nam je bio prijatelj. Ali kada je izgubio farmu, došao je na prosjački štap, i otac ga nije mario, nije dozvoljavao da se vrti oko Mabel.

Vajat primeti:

— Ali on je bio šerif!

— Tada još nije. Ispomagao je starom šerifu. No, kada je razbojnik ranio Mabel, Džek je učinio nešto, što do tada nikad nije. Izazvao je jednog revolveraša, koji je nedeljama sedeo u kockarnici — Freda

Bankleja i svojom ludom pucnjavom saterao ljudima strah u kosti. Tražio je dvoboje. Kada ga je Džek izbacio iz čizama, predsednik opštine mu je dao zvezdu. Stari šerif je nekoliko dana ranije dao ostavku, jer nije mogao da izađe na kraj sa revolverašem. No, Džek je sve to učinio samo zbog toga da dobije zvezdu, kako bi mogao da sledi razbojnika koji je ustrelio Mabel.

Čovek iz Misurija ga je pažljivo saslušao.

— Znaš li nešto o drugoj stvari, o napadu?

Dečak odmahnu glavom.

— Mabel je prvo jedno govorila, a onda sasvim suprotno. Čovek po njenom opisu izgleda uvek drugačije.

— Kako ga je onda Norton mogao slediti?

— Ne znam. Niko ga nije video. Možda je ipak Mabel nešto rekla što ga je dovelo na trag. Jedne noći je odjahao i od tada nikad više nije došao. Otac smatra da se ne vraća, jer se stidi.

Erp odmahnu glavom.

— Ne, Džim. Sigurno se nije stideo. Nije imao razloga.

— Jeste li ga sreli? Gde živi?

Vajat se okrete. Neprimetno pokaza na ženu.

Džim ga umiri.

— Ona ne sluša. Samo kad joj se neko obrati, sluša i govori. A kako govori, to ste već čuli.

Čovek iz Misurija prošapta:

— Norton je mrtav.

Prodoran krik razleže se sobom. Stari Vogham, koji je stajao u hodniku, nasloni glavu na zid. Lice mu je bilo izobličeno od bola i očajanja.

Mabel Vogham je iznenada smrtno prebledela i skupila se u svojoj naslonjači. Sigurno bi pala na pod da je maršal nije prihvatio.

Džim je iznenađeno gledao maršala.

— Džek Norton je mrtav? Otkud to znate?

— Našao sam ga...

— Gde? — prekide ga dečak nestrpljivo.

— Dole, u Vajomingu, u Džekson jezeru.

— Zar se utopio?

— Ne, ne verujem. Neko ga je ustrelio. Našao sam ga, leži u ledu.

U to se vrata otvoriše. Stari farmer uđe bledog lica. Brada mu je drhtala.

— To nije istina! To nije istina!

— Jeste, mister Vogham. Istina je.

Stari čovek je hodao po sobi, teturajući se i udarajući mršavim pesnicama u grudi.

— Onda sam ja razbojnik, lupež, ubica. Ja sam je dotle doveo, moju kćer! Ja... ja sam joj rekao da treba drugog da nađe. On je sledio lupeža, koji je u nju pucao. Sledio ga je do smrti. Zbog nje... je umro.

Vajat lagano izađe iz sobe. Deran je pošao za njim. Dok su bili u hodniku, čuli su tup pad. Vajat ulete u sobu. Na sred prostorije ležao je farmer. Vajat mu pritrča, pogleda mu lice, oslušnu grudi i otvori košulju.

Uplašenog pogleda deran je posmatrao šta maršal radi.

— Šta... je? — upitao je muklo.

Erp se lagano uspravi.

— Tvoj otac je mrtav — rekao je bezbojnim glasom.

Džim je gledao nepomično telo na podu, kao da ne shvata.

Žena u naslonjači se povratila. Okrenula je glavu i videla oca na podu. Ludački osmeh zaigrao joj je na licu.

— Tu leži on... tu leži on. Kao Džek. I Džek leži tu.

Vajat Erp izađe u dvorište. O'Brajen mu je išao u susret.

— Sve sam čuo. Pa to je užasno.

Čovek iz Misurija je odsutno gledao u daljinu. Prebacivao je sebi da nije imao dovoljno obzira prema starom, bolesnom čoveku.

O'Brajen, koji je u međuvremenu bolje upoznao Erpa, slutio je šta muči njegovog saputnika.

— Ne mučite se takvim mislima, Vajat. Niste ništa krivi. Ni za šta. Čovek je bio teško bolestan. A to, što je prisluškivao na vratima, nije vaša krivica.

Kada se Vajat posle izvesnog vremena vratio u kuću, video je kroz odškrinuta vrata derana kako još uvek stoji kraj mrtvog oca.

Žena se igrala prstima, smeškala se i gledala kroz prozor.

— Večeras ćemo se vratiti, Džim. Pomoći ćemo ti, ne brini.

Dečak se trže iz zanesenosti i pogleda maršala.

— Šta sad da činim?

Bio je sam na udaljenoj farmi, sa mrtvim ocem i ludom sestrom.

— Slušaj me, Džim. Moj prijatelj će ostati ovde, a ja ću se još večeras vratiti. Moram u grad do šerifa i predsednika opštine.

Dečak ga pogleda zahvalno. Vajat ponovo izađe u dvorište.

— O'Brajen, dečak je sasvim sam, bespomoćan je, i...

— Razumem. Ostaću s njim. Kada se vraćate?

— Večeras.

Erp mu pruži ruku i odjaha.

Predsednik je bio mali, energičan čovek, kakav je potreban gradu koji se tek razvija i nema mnogo stanovnika.

Dočekao je maršala predusretljivo i uveo ga u kancelariju.

— Već smo vas očekivali, mister Erp. Sazvao sam za večeras sastanak u gradskoj većnici. Nadam se da ćete mi učiniti čast i večerati sa mnom i mojom ženom.

Predsednik mu je ispričao tada šta je znao o Džeku Oliveru Nortonu, poreklom iz Arizone.

— Bila je to grozna stvar. U kockarnici, koja će uskoro biti srušena, sedeo je revolveraš. Niko nije smeo da mu priđe. Već je više ljudi ranio i nije pomišljao da napusti grad. Šerif mi je vratio zvezdu, kada sam mu naložio da tog tipa zatvori.

U toj situaciji došao je Norton kod mene. Upravo se vraćao sa Voghamove farme, uveče, pošto je Mabel ranjena. Ne govoreći ništa, uputio se u salun. Šta se tamo dogodilo, čuo sam od kafedžije. Norton je prišao stolu i izazvao revolveraša na dvoboj. Onda su se obreli na sred ulice. Svi smo već videli Nortona u prašini. Na njegov život niko ne bi stavio ni prebijenu paru. No, revolveraš je pao. Norton je bio brži. Dao sam mu zvezdu. Stavio je na kaput, uzeo pušku, svratio još jednom u šerifsku kancelariju, gde je svom novom pomoćniku O'Konoru dao neka uputstva i odjahao.

Morate da znate da je slučaj Vogham spadao u njegovu nadležnost, jer je ceo kraj bio šerifova teritorija.

Pa ipak to nije bio baš postupak razumnog čoveka. Odjuriti tako kao...

Vajat ustade:

— Žao mi je, predsedniče, ali moram da žurim.

Predsednik ga je gledao zbunjeno.

— Ne delite moje mišljenje, mister Erp?

— Ne, predsedniče. Po meni, Džek Norton je ispravno postupio. Morao je odmah da krene u poteru za čovekom (koji je ranio Mabel Vogham). Učinio je to najbrže što je mogao. Čak se upustio radi toga i u dvoboj.

Nekoliko minuta kasnija Erp je posetio šerifa O'Konora. Ovaj ga je srdačno pozdravio. Bio je veoma odlučan, preduzimljiv čovek.

Kada je čuo celu priču rekao je:

— Znate, mister Erp, uvek sam priželjkivao da postanem šerif. Ja sam, naime, samo Nortonov pomoćnik. No, sada mi to ne donosi nikakvo zadovoljstvo. Ja ću predsedniku vratiti svoju malu zvezdu, pa neka traži drugog, velikog čoveka.

— Ali, mladiću! Tako ne smete da govorite. Vi ste još mladi.

— Predsednik je beskrupulozan čovek. Trebalo je da da Džeku zvezdu još pre dvoboja. Misli samo na sebe i svoj položaj. Na grad, i samo na grad. A taj grad je on sam sa najvećim položajem.

Vajat se osmehnulo.

— Nije baš tako zlo, Sesil.

— Još gore. Predsednik je egoista i tiranin. Svakim ko ovde ima neku službu, on komanduje.

— U redu. Onda nastojte da baš vi dobijete tu veliku šerifsku zvezdu. A kada je budete imali, recite mu šta su njegove dužnosti, a šta dužnosti oblasnog šerifa. Onda će shvatiti da ne može da šikanira šerifa, da mu komanduje. Postavite se kako treba. Onda nećete više biti pomoćnik, nego najviša policijska vlast u kraju. Pošto vam je, po svemu sudeći, Norton bio drag, imaćete šansu da učinite nešto za njegovu čast. Stari Vogham, a možda i predsednik, loše su ga predstavili ljudima. Priča se da je kukavica i da se zbog toga nije vratio. Stvar stoji upravo obrnuto. Norton je ovde imao dvoboj sa poznatim revolverašem. Onda se bez promišljanja vinuo u sedlo da sledi razbojnika, koji je pucao u bespomoćnu ženu, sada bogalja. Najverovatnije je stigao razbojnika i to platio životom. Uzmite zvezdu, Sesil, a ja vam obećavam da ću ubicu Džeka Nortona naći i savladati.

O'Konor ščepa maršalovu desnicu:

— Da, u pravu ste. Neću imati radi čega da se stidim pred Vajat Erpom.

— Ni O'Konor nije znao pojedinosti o napadu na Mabel Vogham.

Uporni maršal se raspitivao još u tri krčme, ne bi li nešto saznao, ali bez uspeha. Niko nije ništa podrobije znao.

Predveče se vratio na farmu.

O'Brajen i dečak su sahranili starog Voghama iza ambara.

— Sutra će doći sudija i šerif — reče Erp.

Džim klimnu glavom. Verovatno je iskusni O'Brajen uspeo da povрати dečaku samopouzdanje.

Seli su u kuhinju za sto. U kući je bilo tiho.

Vajat se iznenada okrete. U ruci mu se stvorio revolver. Skočio je i prišao vratima, koja se u tom trenutku naglo otvoriše.

Sam O'Brajen i dečak piljili su u priliku koja se pojavila na vratima.

Stari šerif oseti jezu. Stegao je zube.

Bila je to žena. Raspuštene, pro-sede kose i bledega lica, stajala je, naslonjena na dovratnik. Suze su joj se slivale niz izabrano lice.

— Gde je on? — uzviknula je.

Džim se pribra i ustade.

— Mabel, vrati se u postelju. Hajde, ja ću te odvesti.

Izenada se dečak trže. Kao da je ugledao otrovnu zmiju.

Žena je držala revolver u ruci. Veliki revolver, koji je uperila u bratovljeve grudi.

Pogled joj je odsutno klizio po kuhinji.

— On je mrtav, stranac je rekao. Mrtav je — mrtav!

Vajat stupi napred.

Žena ga je gledala ravnodušno, dok je pružao ruku prema njoj.

— Dajte mi revolver, gospođice Vogham.

Gledala ga je i dalje, glave malo zabačene u stranu.

— Šta hoćete?

— Dajte mi revolver.

O'Brajena podiđe jeza.

— Vajat, izmaknite se u stranu. Ona je u stanju...

— Molim vas — ponovi Erp.

Oči su počele da joj se šire. Oružje je držala i dalje u ispruženoj ruci.

— Molim vas!

U to ženina ruka kliznu niz telo. Vajat joj uze revolver. Ona se samo zanese i teško tresnu pljoštalice na pod.

O'Brajen užasnut poskoči.

— Da nije i ona...

Džim odmahnu glavom, kleknuvši kraj sestre.

— Ne, ali ne može da hoda. Ne znam uopšte kako je i dovde stigla.

Erp otvori vrata.

U mračnom hodniku ispred vrata bila je stolica sa točkovima. Žena je ležala bez svesti. O'Brajen pogleda Erpa ispod oka. Onda su obojica pomogla dečaku da odnesu nesrećnu Mabel.

Kada su ponovo došli u kuhinju, upita stari šerif:

— Jašimo li sutra dalje?

— Kuda?

O'Brajen se počea iza uha.

— Nemam pojma. Ako vi ne znate...

Vajat zapali cigaru i zamisli se:

— Moram još jednom da govorim s njom. Samo ona može da nas uputi na dalji trag.

Ali sa Mabel Vogham se nije moglo govoriti. Nemo i apatično, ležala je u postelji i gledala nekud u daljinu.

Tri dana kasnije upita Sam, odlažući na trenutak čekić, kojim je upravo pričvršćivao prečku na koralu:

— Zar ne gubimo, u stvari, dragoceno vreme?

— Možda. Ali podatak koji bi nam žena mogla da da je možda dragoceniji nego stotine prevaljenih milja.

— Da, u pravu ste.

Ostali su još celu nedelju na maloj farmi i trudili se da nejakom

Džimu što više pomognu i budu mu od koristi.

Dečak je u subotu uveče prišao Vajatu, koji je upravo sa Samom deljao nova štalska vrata, i pokazao prema maloj humci iza ambara.

— Mister Erp, da je otac živ rekao bi ono što ću ja da vam kažem. Zahvaljujem vama i mister O'Brajen-u od sveg srca na onom što ste učinili za nas.

Stanje bolesnice nije se poboljšalo. Vajat odluči da u sredu nastave put. U ranu zoru Džim im je osedlao konje. Pružio je ruku u znak pozdrava:

— Želim vam sve najbolje. Ako ga nađete, mister Erp, onda...

Vajat klimnu glavom.

— Znam tačno, Džim, šta treba da učinim.

Iznenada se na prozoru pojavi žena. Dovukla se nekako do prozora i staklastim pogledom posmatrala dvorište.

— Vajat Erp! — viknula je kreštavim glasom. — Da, o Vajat Erpu je često govorio. I o Askoli, koji može da pronade sve tragove... hahaha.

Vajat se ugrize za usnu i obrati se Džimu:

— Mogu li još jednom da pokušam?

— Izvolite.

Maršal uđe u devojčinu sobu, skide šešir i reče blago:

— Gospođice Mabel. Molim vas recite mi kako je izgledao čovek koji je pucao na vas. Je li bio visok?

Ona ga pogleda kao da želi da prođe pogledom kroz njega. Sudbina je htela da je maršal imao više sreće nego pri ostalim pokušajima.

— Da, bio je visok, veoma visok. Tako!

Pri tom je rukom pokazala natprirodnu visinu. Onda objasni: bio je i širok, krupan, veoma krupan. Kosa mu je bila svetla, bujna. Prišao mi je, podigao revolver... ah... ne, ne pucajte. Krik se prolomi kućom i dvorištem: — Ne pucajte!

Žena se baci na prozor. Gotovo se sunovratila. U poslednjem trenutku je Erp priskočio i uhvatio je.

Iz dvorišta su se čuli uplašeni povici Džimovi i O'Brajenovi.

Vajat dađe dečaku mig.

— Hodi, ostani kraj nje.

Erp i stari šerif krenuše. Na O'Brajenovo iznenađenje Vajat je išao u pravcu jugozapada. Tako danima. Išli su kroz stenovite klance, pokrivene visokim snegom. Srećom, vreme nije bilo loše. Hladnoća je doduše bila surova, ali je popuštala, što su se više odmicali prema jugu.

Posle dvanaest dana napornog jahanja, maršal je jednog sunčanog popodneva zaustavio konja i pogledao ka jugu, gde su se između oštarih stenovitih visokih vrhova prostirale, na O'Brajenovo iznenađenje, divne šume.

— Hej, gde smo mi to stigli?

Vajat zakloni oči rukom od zaslepljujućeg sjaja večernjeg sunca i reče:

— Ovo je zemlja Askole.

— Askola? To ime sam već čuo

— To mogu da vam verujem.

O'Brajen zgrabi Erpa za mišicu.

— Maršale, pa Askola je vrhovni poglavica Čejena. Tačno se sećam. Zar ćete, do đavola, pravo u lavlju čeljust odjahati?

Vajat se osmehnu:

— Da, Sam, ukoliko zemlju Čejena smatrate lavljom jazbinom. Za nekoliko sati bićemo u sred njihove teritorije.

Sam O'Brajen nije shvatio ni reč. Svaki čas se obazirao na sve strane i ispitivački posmatrao okolinu. Ipak nije se odmicao od maršala.

Sam đavo nek zna šta je Erp namio! Jaši pravo u srce zemlje Čejena, upravo onih Indijanaca, koji su bili ispunjeni divljom mržnjom prema belima.

Duboko u noći našli su se u jednoj udoljici.

— Da nećemo možda ovde da zanoćimo? — ispitivao je stari šerif, ne silazeći s konja.

— Vi možete da nastavite, Sam. Što se mene tiče ja ću se ovde odmoriti.

Stari O'Brajen kliznu iz sedla.

— Recite mi jednu stvar, Vajat. Zašto noću jašite kroz indijansku zemlju? Ovo mora da je predeo uz sam rezervat Pineridž Indijanaca.

— Tačno. Vidim da se vi ovde odlično snalazite.

Sam odmahnu glavom.

— Ne dajem ni pet para na to da se ovde — dobro snalazim. Bilo bi mi draže da smo negde gore, u planinama, iako je veoma hladno. U svakom slučaju, bar ne bismo strepetili od napada crvenokožaca.

— Ne verujem da treba i ovde strepeti od takvog napada, Sam. Čejeni su u rezervatu. Sumnjam da bi tako časnog bledolikog napali.

— Samo se vi rugajte — mrmljao je stari, čisteći sneg.

Skuvali su kafu, pojeli hleb, sir i slaninu, nahranili konje i legli.

Kada je maršal otvorio oči, ponoć mora da je već uveliko prevaila.

Svetlost zvezda je gasnula, a bleđa žutocrvena traka sa istoka obasjala je priliku jednog visokog, uspravnog tamnoputog čoveka. Crna kosa padala mu je do ramena. Bila je išarana sedim vlasima. Nosio je kožno odelo i meke cipele. Izgledalo je da je nenaoružan. Bio je Indijanac.

Čovek iz Misurija steže levicom svoj veliki „Bantlajn“, koji je, kao i svake noći, stajao otkočen, spreman na dohvat ruke. U to se i O'Brajen probudi. Skočio je i posmatrao začuđeno Indijanca.

Potrajalo je prilično, pre nego što je uspeo da promuca:

— Vajat... Vajat!

U to se oglasi i Indijanac. Glas mu je bio grub i grlen.

— Beli čovek ne mora da budi svog saputnika. Budan je. Ja vidim njegove oči.

Vajat se uspravi i istovremeno uperi revolver.

Indijanac je nemarno posmatrao oružje.

— Šta tražite ovde u zemlji Čejena?

Erp je krišom, ispod oka, uspeo da utvrdi da ni na levoj ni na desnoj strani nema nikog. Zar je Indijanac došao sam?

— Tražim Askolu, poglavicu Čejena.

— Šta hoćeš od njega?

Vajat zbaci pokrivač i ustade.

— Moramo da govorimo s njim.

— Ni jedan beli čovek ne mora da govori s Askolom.

Indijanac se nije ni pomakao.

Došao je doista sam i Vajat, kada se uverio u to, vrati revolver u opasač. Indijanac ga je oštro posmatrao.

— Ja sam već video belog čoveka. Bilo je to u Santa Fe. Tada je nosio zvezdu.

Sam O'Brajen reče spremno:

— Nosi je i danas, ali u džepu od kaputa.

Indijanac je i dalje posmatrao čoveka iz Misurija.

— Sad znam, ti si Vajat Erp!

Maršal potvrdi.

— Raduje me što me poznaješ. Da li ću pogrešiti ako kažem da si ti Askola?

— Da, ja sam Askola. Šta hoćeš od mene?

Vajat priđe bliže vatri.

— Dole, kraj obronaka planina, u dolini leži jezero, koje zovu Džekson jezero. Na njegovom južnom kraju leži čovek u ledu.

— Znam — prekide ga Indijanac. — To je beli čovek. Ima prosedu kosu i nosi zvezdu na grudima.

O'Brajen i Vajat ga zapanjeno pogledaše.

Kada si ga video?

— Početkom zime. Ima metak u srcu.

— Taj čovek je šerif — objašnjavao je Erp. — Zove se Norton, Džek Norton. Ja tražim njegovog ubicu.

Askola sleže ramenima.

— Ja ne znam njegovog ubicu. Ali sam sreo u planinama belog čoveka sa zvezdom, dok je još bio živ. Sreli smo se na Medveđem jezeru, gde se odmarao. Rekao je da hoće da me moli za savet i pomoć. Ali, čoveka, koga je sledio nisam video.

— Znači, bio je još sam, kada je bio ovde? — upita Vajat.

— Medveđe jezero se nalazi mnogo milja zapadno oдавде.

— Znam. Za mene je važno da je ovde u planinama još uvek bio sam. Prema tome našao je čoveka dalje, južnije. Kako je došlo do toga da ga ti Askola ponovo nađeš u ledu?

— Bilo je gotovo mesec dana kasnije. Jahao sam od zapada ka južnom kraju jezera i video ga kako leži. Pošto sam ga poznavao, sklonio sam sa leda tanak sloj mokrog snega da bi veliki Manitu mogao da vidi njegovu zvezdu.

Vajat pokaza na sedlo, koje je do-turio Indijancu.

— Radovali bi smo se kada bi seo uz našu vatru, Askola.

Poglavica Čejena sede. Erp ga ponudi cigarom, ali Askola odbi.

— Ne pušim.

Čovek iz Misurija je dalje ispitivao.

— Da li je nešto rekao kada si ga sreo na Medveđem jezeru, nešto o čoveku koga je tražio?

— Rekao je samo da čovek mora da ima zelene oči.

Vajat se seti da je Mabel Vogham nešto slično rekla.

Čejen reče na svoj miran, malo ukočen način:

— Ja sam nedeljama pretraživao obalu jezera. Onda sam jednog olujnog dana našao trag. Vetar je raz-

vejao sneg. Na južnoj obali sam našao trag, vodio je na jug.

To je bilo ono što je Vajat Erpa najviše interesovalo.

Norton se obratio baš čuvenom čitaču tragova, Askoli. Pošto ovaj nije mogao da mu pomogne, kada ga je našao ubijenog, upornošću divlje zveri tražio je danima trag, bilo kakav.

Trag koji je našao, bio je trag jednog jedinog jahača. Askolino ošt-ro oko je otkrilo da ubičin konj na levoj stražnjoj potkovici ima trouglasti urez, koji se nalazi na spoljnoj strani kopita, po čemu se veoma razlikovalo od otisaka drugih konja.

To je za čoveka kakav je Vajat Erp, bio značajan podatak. Teško jahaču koji ima tog konja, ako ga čovek iz Misurija nađe.

Bilo je tipično za ovog Indijanca da tako postupi. Nedeljama je jahao kroz sneg i led i tražio trag trećeg čoveka, koga uopšte nije pozna-vao. Pratio ga je, jer je hteo da osveti čoveka koga je jedva pozna-vao. No, ubicu nije uspeo da nađe. Oдавno je otišao s jezera.

Askola se podiže, pruži Vajatu ruku, klimnu starom šerifu glavom i ode uz proplanak. Dugo su još gledali za njim. Išao je prema zapadu. Bivao je sve manji i nejasniji. Naj-zad su ga vetar i noć progutali.

Još u samu zoru su krenuli. Vajat Erp i Sam O'Brajen su jahali prema jugozapadu.

Kada su posle dugog, ubistvenog jahanja kroz planinu konačno ugle-dali ravnu, zamrznutu površinu

Džekson jezera, O'Brajen pokaza doie.

— Tamo, vidite li onu tamnu mr-lju, Vajat? To je Survej.

Maršal potvrdi.

— Da. Tamo ćemo prenoćiti.

O'Brajen se počea po glavi.

— He, Mek Nejl će se obradovati kada vas bude ponovo video. On je dobar šerif, ali vraški zajedljiv momak. Zar ne bi mogao da spavam negde napolju? U staroj poštanskoj stanici na dve milje od grada? To je tamo, ali se ne može videti zbog stenovite izbočine.

— Zbog čega, Sam? Zar ozbiljno zazirete od Mek Nejllove zajedljivosti?

— Zazirem? Ne znam ni sam. U svakom slučaju, nisam baš oduševljen na pomisao da mu se pojavim na oči, bez postignutog uspeha.

— Imamo li razloga da se zbog nečeg stidimo?

— Ne, naravno. Kada neko hoće logično da razmišlja, čak smo veoma mnogo postigli. Ne znam čoveka koji do sada ne bi odustao i koji bi iščeprkao i saznao ono što svi smatraju nemogućim.

Stari šerif nastavi, premećući svoju ispušenu lulu s kraja na kraj usta.

— Odavno sam hteo da vam kažem, mister Erp. Vi ste đavolski momak. Puška! Doista, ni trenutak nisam zažalio što sam pošao s vama. Bio je to najžešći put u mom životu. Ja mislim da ću ga se sećati i ako doživim sto godina i budem sedeo u naslonjači kraj tople peći.

— Ja mislim da bi trebalo da nastavimo put još pre nego padne mrak.

Ni stari šerif, ni maršal, u tom trenutku nisu slutili šta ih čeka.

Ubica čoveka u ledu, koga je, mislili su, snežna oluja progutala, bio je možda najopasniji čovek koji je jahao kroz Vajoming.

Dva jahača su sa prvim mrakom stigla u grad.

Iz „Alhambra” saluna dopirao je glasan žagor.

U tom trenutku, kada su jahači prolazili pored saluna, staklena pomična vrata, oblepljena šarenim papirom, naglo se otvoriše i neki čovek izlete kao isapljen iz topa. Preleteo je preko trema i svom žestinom tresnuo na ugaženi sneg glavne ulice.

Gore, na vratima, stajao je krupan čovek, podbočivši se i urlajući.

— Ako te samo još jednom vidim ovde, napraviću od tebe iverje, prokleti orve!

Vrata se zatim s treskom zatvoriše.

— Prijatan mali grad — primeti O'Brajen.

Vajat kliznu iz sedla i priđe čoveku koji je ležao nepomično. Podigao ga je i položio na stepenice trema. Čovek je stenjući pokušavao da dignu glavu. Vajat ga pljesnu po obrazima.

— Ide li?

Čovek potvrdi, podiže pogled, pa se naglo uspravi, poskoči i zanese se u stranu:

— Vajat Erp!

Maršal ga je ispitivački posmatrao.

Čovek priđe i steže Erpu ruku:

— Mister Erp! To ste vi! Nisam se prevario. Ja sam Bat Denis. Video sam vas gore u Jampi, u kampu drvoseča. Ja sam bio među Leklero-

vim ljudima. No, sigurno me se ne sećate...

— Ipak, sećam se vašeg lica. Bili ste u velikom kampu koji je spaljen. Kasnije smo se vidali i u gradu. Ovo je šerif O'Brajen.

— Šerif? Onda mora odmah u salun. Tamo sedi kockar, koji mi je na prevaru izvukao sav novac. Ljudi ga se, po svemu sudeći, plaše.

— Koliko ste novca izgubili? — raspitivao se maršal.

— Skoro devedeset dolara! Možda ćete pomisliti da to i nije tako strašno, maršale. Ali to mi je bila gotovo sva ušteđevina, posle dugog zimovanja gore kod drvoseča...

— Ne mislim da je to malo, mister Denis. Znam ja dobro šta je devedeset dolara za drvoseču, i kako se novac teško zarađuje u planinama. Kako je došlo do toga da vas izbace?

— Kriv je varalica. Ja sam ga optužio da vara, a on je potegao kolt. Sa tom spravom su ti lupeži brži od mene. Možda bi me i ustrelilo da stari, sedi kafedžija nije stao ispred mene. Žalio sam se vlasniku lokala i tražio da zove šerifa. Konačno, nisam mogao tek tako preći preko gutitka...

— Svakako, mister Denis.

— No, brzo sam shvatio da gosti u salunu zaziru od kockara. Stali su na njegovu stranu. Kafedžija mi je rekao da je šerif na putu, u planinama. Tada sam se ponovo obratio kockaru. Taj tip je jak kao medved. Vidite i sami da ja baš nisam neki slabunjav čovek, ali on me je savladao, a kafedžija me je izbacio.

O'Brajen sjaha.

— Divan grad, Vajate. Zar vam nisam rekao? Mek Nejl je opet negde van grada. Sve mi je onda jasno.

Denis žmirnu.

— Znači, vi niste šerif?

— Ne u Surveju — objasni Erp. Drvoseča je trljao bradu.

— Zar ste rekli Mek Nejl?

— Da.

— Džim Mek Nejl?

— Da.

— On je ovde šerif?

— Da.

Drvoseča uhvati maršala za ruku.

— Mister Erp, nemojte me ostaviti na cedilu! Imam još samo dva dolara u džepu!

Verovatno je Denis gubio i gubio i stalno ponovo ulagao u očajničkoj nadi da će vratiti svoj novac. Tada je, iznenada, primetio da ga drugi vara.

Maršal je nekoliko trenutaka razmišljao da čovek možda želi da iskoristi priliku da novac, koji je izgubio u ispravnoj igri, na lak način dobije natrag. No, brzo je odbacio te sumnje.

Poveo je vranca do prečke, prebacio uzde, olabavio sedlo i prebacio pokrivač preko životinje.

— Sam, ostanite molim vas na vratima.

— Naravno.

— Hajdemo — naredi maršal drvoseći. Ovaj pođe uz stepenice trema, obazre se još jednom za O'Brajenom i nastavi da ide za Erpom, koji je upravo otvarao vrata.

Niko na njih nije obraćao pažnju.

Vajat upita, posmatrajući ljude za kockarskim stolom:

— Ko je taj?

Denis odgovori:

— Onaj visoki momak u tamnom odelu. Ne možete mu videti lice, jer ga je zaklonio debeljko sa cilindrom.

— U redu. Priđite stolu, stanite kod svoda i mirno recite: — Mister, vratite mi moj novac!

— Verujete da to ima svrhe? Naprotiv, bojim se da će tek tada nastati pakao. Svi su plašljivci protiv mene. Pogledajte samo kako gledaju onu varalicu. On je senzacija za grad, a svi imaju prpu.

— Samo vi idite!

Te tri reči su ulile Denisu veliku sigurnost. Odmah je krenuo.

Igra je izgleda dostigla kulminaciju. Ljudi su napregnuti, netremice posmatrali igrača u crnom odelu, koji je mirno sedeo i položio karte na sto.

Tada je čovek iz Misurija video kockareve ruke. Video je nešto što ga je trglo. Munjevitom brzinom u manžetnu je uletela jedna karta. No to nije ono što je trglo Erpa. Takve trikove je često viđao. Bilo je to nešto drugo. Naime, činjenica da je te iste ruke kako izvode isti trik već jednom posmatrao. I to takođe pukom slučajnošću. Bile su to ruke varalice Bena Hakata, koji je pre kratkog vremena osuđen u Išavonu na sedam godina prinudnog rada, posle napada na Erpa i O'Brajena u hotelu.

Maršal izmače dva koraka u stranu. Sada je mogao da vidi banditovo lice. Obrijao je bradu, ali sumnje nije bilo. Denis je u međuvremenu stao na mesto koje mu je odredio Erp. Još ga niko nije primetio. Stavio je ruke na bedra i čekao. Vajat se u sebi divio nervima i hladno-

krvnosti drvosečinoj. Nije verovao da je tako promišljen.

Karte padoše na sto.

Tišina.

Ben Hakat privuče gomilu dolara. U to se oglasi Denis:

— Mister, vratite mi moj novac!

Bandit podiže glavu. Ruka mu kliznu ka opasaču.

Pucanj se prolomi lokalom.

Robijaš se zanesse. Vičući, pritiskivao je svoju okrvavljenu ruku na grudi. Ljudi za stolom su bili smrtno uplašeni. Gledali su kao paralizovani visokog čoveka, koji je stajao tri jarde od vrata sa revolverom koji se još pušio.

— Ustaj, Hakat!

Razbojnik je posmatrao maršala pogledom punim užasa i mržnje. Zdravom rukom pošao je prema unutrašnjem džepu kaputa.

Erp se munjevito baci u stranu i uperi revolver.

— Već si jednom imao maler s nožem, Hakat! Ostavi ga gde je, inače ću ti udesiti i drugu ruku!

Nepomično i nemo sedeo je bandit, pogružen, lica izobličienog od bola.

Vajat je odmah po ulasku osmotrio dobro lokal, tražeći pogledom takozvane ljude — senke. No nikog nije otkrio. Hakat je izgleda deistvovao sam. U poslednjem trenutku ipak maršal je uspeo da primeti mladica, bledog lica, elegantno odevenog. Taj je bio sumnjiv. Nešto je petljao oko kaputa.

Najzad se Hakat malo pribrao i zaurlao:

— Šta vi hoćete? To je pravi prepad. Ljudi, zar ćete dozvoliti da u vašem gradu jedan častan čovek bu-

de napadnut? Ubijte ga! To je ludost! Tri zlatna dolara onom ko ga smakne!

Na to bledoliki momak kod šanka izvuče kolt i opali. Metak promaši Erpa, jer se blagovremeno sagnuo i istog časa pucao. Momak kod šanka kriknu i ispusti kolt.

— Bandit! — vikao je Hakat. — Smaknite ga, ljudi! Ubijte ga! Zar ne vidite da je revolveraš i ubica?

Na to se otvoriše vrata. U njima je stajao Mek Nejl. Vajat se izmaknu i primeti ga.

Mek Nejl izvuče oružje.

Vajat se uspravi. Šerif ga ispiti-vački osmotri.

— Šta se ovde dešava? Ko je pucao?

Hakat pođe nekoliko koraka napred, zamahnu stolicom i potrča na čoveka iz Misurija.

— Ovaj lupež! On je bandit, ubica! Poznajem ga! Odmah ga strpajte iza katanca, šerife. O prvo drvo s njim! Tim revolverašima! Ljudi, vi morate da budete uz mene. Vi ste sve posmatrali. O prvo drvo s ubicom!

Presekao ga je leden Mek Nejlov glas:

— Tišina! Hoću da znam šta se dogodilo!

Nasta opet paklena galama.

Mek Nejl opali hitac u tavanicu.

— Tišina, prokletstvo! — Onda se obrati kafedžiji.

— Rupa na tavanici pašće na teret onog ko bude krij, Alan!

— On je pucao na mene! Sa vrata, iznenada i bez upozorenja. Onda je pucao na onog čoveka kod šanka. Da ste videli kako je to izveo, sve bi vam bilo jasno.

— Da! — javio se sada kafedžija. — Doista ste propustili veliku stvar, šerife.

— Sigurno nisam!

— Jeste, Džim. Ne možete uopšte da zamislite kako taj momak barata koltom.

— Mogu — reče šerif tiho. — Mogu sasvim dobro da pretpostavim. Konačno, video sam ga jednom nedaleko oдавде.

Slučajno u salunu nije bilo nikog ko je video puškaranje prilikom prve Erpove posete gradu. Vajat je oдавno vratio revolver u futrolu.

Mak Nejl je još uvek držao oružje u ruci. Neočekivano se okrete i uperi ga na Erpa.

— Bacite opasač!

— Ne pada mi na pamet — uzvрати Erp ledeno.

Duboka bora urezala se na čelu šerifa Surveja.

— Šta vi zamišljate? Dole s opasačem, inače pucam!

Čovek iz Misurija prekrsti ruke na grudi.

— Ja ništa ne zamišljam, Mek Nejl. Samo tražim da postupate po pravilima. Naime, treba da čujete i moju izjavu.

Šerifovo lice postade tamno crveno od uzdržanog gneva.

— To treba da učinim, dakle? To vi smatrate?

— Ne smatram ja ništa, Mek Nejl. To možete da pročitate u zakoniku koji vam leži u kancelariji. Na četvrtoj strani u drugom pasusu.

Crvenilo sa Mek Nejlovog lica ustupi mesto zelenožutoj boji.

— Jeste li sad gotovi?

— Sve zavisi! — uzvрати Erp.

Mek Nejl isturi bradu:

— Ja te poznajem, momče. To i sam znaš. Ti si opasan revolveraš.

— Da! — zagrmje Hakat.

— Tišina! Ti si pečen, momče! — Ponovo se obrati Vajatu. — Dole opasač. Tvoja je nesreća što si nateo na Mek Nejl.

— Vi ste neoprostivo, suviše nervozni, Mek Nejl. Čak i zaboravni. Primera radi, morali biste me pitati kako se zovem, odakle dolazim, šta tražim ovde i kako je uopšte došlo do toga da upotrebim oružje.

— Dosta čoveče. Ruke u vis!

— Ubijte ga! — vikao je Hakat.

Na to se iza šerifa otvoriše vrata. Sam O'Brajen je stajao u njima. Držao je svoju omiljenu sačmaricu sa kratkim kundakom na gotovs.

— Nek' niko ne mrda.

— Mek Nejl je stajao kao ukopan.

— Baci pucaljku, Džim!

Šerif je hteo sada da se okrene. No, tada je čuo tiho, preteće škljocanje. Puška je bila otkočena. Samo je otvorio šaku i kolt pade na pod. Tek tada se okrenuo.

— Sam! — uzviknuo je iznenađeno. — Jesi li poludeo?

O'Brajen raskopča kaput. Ljudi u salunu mogli su da vide srebrnu petokraku zvezdu kako mu svetluca na grudima.

— Ljudi, ja sam šerif O'Brajen iz Harvika. Treba nešto da vam kažem.

— Zaveži, stari lupežu! — siktao je Ben Hakat i pošao ponovo rukom prema kaputu. Niko nije primetio pokret, a ipak, u Erpovoj ruci se istog trenu stvorio teški „Bantlajn” revolver.

— Miruj s tim šapama, Hakat. Gotovo je s mojim strpljenjem. Ako

više voliš raku na mesnom groblju, nego okove na prinudnom radu na železnici, treba samo da kažeš.

Mek Nejl uperi prst u starog šerifa:

— Čemu sve to, Sam? Mora da si sišao s uma.

— On je bandit! Partner ovog revolveraša!

O'Brajen se za pola koraka povuče unazad i podiže malo cev sačmarice.

— Samo još jednu reč, Hakat, i ja ću ti uštedeti put do robijašnice.

Pošto je konačno zavladała tišina, O'Brajen nastavi.

— Slušajte ljudi, ovaj čovek je Vajat Erp. On je USA maršal, najčuvaniji od svih. Znaćte svi njegovo ime. Da, Džim, nemoj da buljiš oči. Napred, stari grizli, uhapsi onog galamdžiju...

Hakat ustuknu i pokuša jednog od gostiju, koji je stajao blizu njega, da povuče i zakloni se njegovim telom.

— Puštaj tog čoveka, Hakat!

U to prozviđa nož. Zario se u zid i ostao da vibrira tačno na mestu na kome je, samo delić sekunde ranije, bila Erpova glava.

Vajat pođe prema razbojniku.

— Puštaj tog čoveka, Ben.

— Ne — urlao je ovaj kao histričan — ne, neću natrag na prinudni rad! Maršale, pustite me! Vi ste me pre kratkog vremena spasli vešala, pustite me. Ne...

Čovek iz Misurija mu priđe, uhvati ga snažno, a onda se obrati šerifu Surveja:

— Mek Nejl, vodite ga!

Ovaj zabaci šešir s čela, obrisa bučno nos i promrmlja:

— U redu.

Bat Denis je dobio natrag svoj novac. Sijajući od sreće pružio je maršalu ruku:

— Mister Erp, ja se sutra vraćam u planine. Ispričaću svim momcima. Mi inače već veoma često uveče govorimo o vama i Doku Holideju. Verujem da bi svi bili srećni kada biste došli gore do nas.

— To ću sigurno i učiniti — uzvрати maršal. Rekao je to odlučno, jer je doista imao nameru da opet provede zimu u planinama Kolorada, koje je veoma voleo.

U tom trenutku nije slutio da će tamo krenuti već sledeće zime.

Sledećeg jutra, dok je Sam O'Brajen doručkovao u restoranu hotela, prispela je upravo jutarnja poštanska kočija. Stari šerif je kroz prozor video da su se iskrcala dva starija čoveka i jedna lepa, mlada žena.

Na njegovo neopisivo iznenađenje video je kako nezgrapni Mek Nejl hita preko ulice i pomaže mladoj dami da izađe iz kočije. Čak je skinuo šešir i blago se naklonio.

O'Brajen se smešio u sebi. Odmah zatim šerif Mek Nejl i mlada žena udoše u predsoblje hotela. Odveo je putnicu do recepcije, razgovarao sa službenikom i najzad se pozdravio uz ponovni poklon.

Pri prolazu kroz restoran prošao je kraj O'Brajenovog stola. Ovaj podiže glavu i isceri se:

— O, brojutro, šerife!

— Čuti stari moržu! Sinoćnu paru si mi baš mogao uštedeti.

— Tako! A zašto, molim te? Pošto se ponašaš kao podivljali bivo,

krajnje je vreme da počneš da se ponašaš kao civilizovan — dugoroga krava.

— Mora biti da su mi oči zardale kada nisam uspeo da ga poznam.

— Koga? — upita O'Brajen praveći se nevešt.

— Vajat Erpa, naravno. A već sam ranije imao prilike da ga vidim kako barata koltom. Uopšte ne postoji čovek na zapadu koji mu je ravan.

— Ne znam ni sam da li je baš tako. On mi je sam, naime, usput pričao da je Dok Holidej bar tako dobar kao on.

— Holidej? — Mek Nejl nabra obrve. — Da nije i on ovde negde u okolini?

O'Brajen se odjednom učini sasvim zabavno da se pravi i dalje nevešt.

— Kako da ti odgovorim na to pitanje, Džim? To su isključivo lične stvari maršala Erpa.

— Ne poturaj mi tog tvog maršala pod nos, Sam. Lepo ste me izblamirali.

— Sam si kriv. No, uveren sam da ćeš svoj ugled brzo vratiti, čim mi otputujemo.

— I moraću. Ah, popularnost tih ljudi mi ide na živce. Vajat Erp! Ko je on uopšte? Nešto više od mene, nas?

— Da, Džim — objašnjavao je O'Brajen. — On je drugačiji čovek, različit od tebe i mene. Više vredi od tebe i mene zajedno i kao pride još tuce zvezdonosaca. Tja, to ti, naravno, ne razumeš. I ja ga možda ne bih razumeo. Ali sada, pošto sam nedeljama jahao uz njega... On je... ni sam ne znam kako bih to rekao,

Džim. U svakom slučaju, izuzetan čovek.

On uvek zna sve i u pravo vreme sve predvidi, razmotri, prouči i nikad ništa pogrešno ne čini. Osim svih osobina koji ima kao čuvar zakona, on je izuzetno dobar čovek. No, ja u stvari i ne umem sasvim lepo i dobro da se izrazim. Vidi, na primer, onaj drvoseča sinoć, bio je izbačen iz saluna i ležao u snegu. Ne znam, Džim, ali ja bih odjahao dalje. Ti takođe, u to sam siguran. I bilo ko od nas. Konačno, imamo dosta nevolja i bez toga.

Mek Nejl je pušio i slušao.

— Zbog čega ste opet u gradu? Jeste li šta uspeali? Mislim, naime, na ubijenog u ledu?

U tom trenutku ušao je maršal u restoran. Već je obišao konje i bio u pošti.

Mek Nejl dodirnu obod šešira.

— 'Bro jutro, maršale.

— Dobro jutro.

Maršal sede pored O'Brajen a upita šerifa Surveja.

— Jeste li već doručkovali?

— Da, šoljicu kafe u kancelariji.

— Sedite s nama, poručićemo nešto.

Mek Nejl odbi.

— Hvala lepo. Ali moram hitno na jedan od planinskih rančeva. Juče je tamo ukradeno nekoliko konja.

Vajat se osmehnu.

— Znači i ovde ima konjokradica.

Mek Nejl se pozdravi i ode.

Kada su se vrata za njim zatvorila, reče O'Brajen:

— Ne mogu da se otmem uverenju da konjokradica ima svetlo plave oči i plavu kosu. Pre se radi o kradljivcu srdaca, nego konja.

Zatim je obavestio maršala o mlađoj ženi koja je prispela ranom poštanskom kočijom, a Mek Nejl je dočekao i smestio u hotel.

Oko osam su osedlali konje. Kada su prolazili pored šerifske kancelarije, Mek Nejl je stajao na vratima.

— Srećan put, maršale! — doviknuo je. — Gledajte da taj sedokosi srećno i zdravo stigne u svoje gnezdo. On ne pripada mojoj teritoriji, ali ovde je svaki šerif potreban.

Vajat izvadi iz usta svoju veliku crnu cigaru i uzvрати:

— Šteta! Rado bih ga zavrbovao za pomoćnika u Dodž Sitiju.

Mek Nejl se smejao i prišao bliže dvojici jahača:

— Zar još niste izbili iz glave čoveka u ledu, Erp?

Vajat je nastavio da puši. Posmatrao je šerifa poluzatvorenih očiju.

— Možda bih s tom stvari imao manje glavobolja, da se izvesni šerif o tom malo više pobrinuo.

— Brinuo, brinuo — mrmljao je Mek Nejl. — Imam ja dosta posla. A da primam moju platu, odavno bi ste...

— Pa ni ja ne primam predsedničku platu. Do viđenja!

Tek kada su prešli gotovo celu milju, stari O'Brajen naglo okrete glavu.

— Hej, Vajat! Kuda mi to jašimo? Ovo je pogrešan pravac. Ovako ćemo stići u planine na sever!

Vajat potvrdi:

— Da, i ja sam to već primetio.

O'Brajen ispitivački pogleda svog saputnika.

— Ne pravite šale. Nikad još niste pogrešili pravac.

Čovek iz Misurija se nasmeja.

— Ne, doista nisam. Idemo na sever.

Stari ništa nije shvatao. Najzad mu maršal objasni:

— Noćas mi je sinula ideja da bi bilo najbolje da odemo do Medveđeg jezera. Ko nam kaže da se Norton sreo sa banditom baš na Džekson jezera. Na Medveđem jezeru, kako smo čuli od Askole, bio je još sam. Znači, na putu između oba jezera je morao da sretne ubicu.

— U redu je, ali puteva ima mnogo. Kako ćemo naći onaj koji je Norton izabrao?

— Naći ćemo ga već nekako.

Malo Medveđe jezero nalazilo se usred Sanlajt planina, u blizini Vapitija. Čovek iz Misurija se nadao da će naći trag Džeka Nortona.

Jednog ledenog jutra zastali su na jednoj uzvišici i posmatrali dolinu na čijoj ivici se nalazio grad.

O'Brajen pokaza rukom u tom pravcu:

— Hej, pa ono je San Francisko!

Iako mu nije bilo do toga, Erp se nasmeja.

O'Brajen je pušio lulu i, ne vadeći je iz usta, rekao:

— Koliko ima još do Medveđeg jezera?

— Mora da je s druge strane one plavičaste planine u daljini. Mislim da ćemo tamo stići sutra, najdalje prekosutra.

Uputili su se prema gradu.

— Ringers! — uzviknu O'Brajen, pokazujući na tablu. — Sada bar znamo kako se ovaj lep grad zove. Ovde ne bih voleo ni u groblju da ležim.

Ringers je bilo mesto koje su drvošeće i traperi nazivali „krajem sveta”.

Pa ipak i tu su živeli ljudi, voleli i smejali se, plakali, nadali se i sanjali.

Sunčeva svetlost je još samo kratko osvetljavala glavnu ulicu i nekoliko poprečnih, a onda se izgubila iza planinskih masiva na zapadu.

Jahali su glavnom ulicom i tražili šerifsku kancelariju. Ulica je delovala kao mrtva. Iznenada izlete pred jahače pas i snažno zalaja.

— Ah, konačno neki glas — reče maršal.

S leve strane nalazila se trošna građevina sa tablom „Bar”. Erp je hteo da nastavi.

— Zar nam posle ovog užasa nije potrebna neka kapljica?

Maršal nije imao ništa protiv. Sjahali su, vezali konje za prečku i stupili na trem.

Sve je bilo tiho i beživotno. Čak je i pas umukao.

O'Brajen reče, šaleći se:

— Ovde je upravo divno. Zar ne bi bilo divno da ovde ostanemo neku nedelju?

— Svakako — prihvati Erp, i otvori teška vrata. Našli su se u mračnoj prostoriji. Nije bilo ni žive duše.

— Helo! — uzviknu Erp i stade uz šank. Bočna vrata škripnuše.

— Šta hoćete? — začu se neki zagrobni glas.

O'Brajen se okrete i u bočnim vratima ugleda čoveka mršavog kao suva grana.

— Helo, mister. Hteli bismo viski, ako može.

— Čovek se nakašlja.

— Nema viskija, ljudi su sve popili.

— Ah!

— Moram da se vratim u postelju. I ja ću dobiti...

O'Brajen isturi glavu:

— Šta ćete to dobiti?

— Ono što gotovo svi već imaju — zarazu.

Stari šerif ustuknu, a Vajat upita začuđeno:

— Zar u gradu vlada kuga?

— Da. Moram da legnem. I meni je blizu kraj. Devetoro je već pod zemljom...

— Možda je umobolan — došapnu Vajat O'Brajen.

Čovek se ponovo nakašlja:

— Hajdemo što pre oдавде — promrsio je O'Brajen.

Vajat nije hteo da pođe.

— Gde vam je doktor?

— U grobu.

— Zar je umro?

— Da, prekjuche.

— Kakva je to zaraza u pitanju?

— Ne znam ni sam. Čak ni stari doktor nije znao. Učinio je sve što je mogao.

Dva jahača napustiše lokal. Stari šerif pogleda upitno Erpa:

— Šta li bi moglo da bude?

— Ne znam, možda tifus, a možda boginje. U svakom slučaju moramo da se izgubimo oдавде.

Izvukao je iz bisaga malu flašu viskija koju je uvek nosio. Natočio je nešto tečnosti u šaku i istrljao njome ruke.

— Hej, čemu to rasipništvo? — mrmljao je Sam. Eno pojila za koje ako baš toliko želite da operete ruke.

Maršal se vinu u sedlo.

— Ako je tifus u pitanju, onda je voda sigurno zagađena.

Jahali su kroz pustu ulicu do severnog izlaza iz grada.

Kotrljanje točkova nekih kola ih trže. Iz jedne sporedne ulice nailazila su kola s arnjevima. Na kočijaškom sedištu sedeo je dečak. Kada je ugledao jahače, zaustavio je umornu ragu.

— Jesi li bio na groblju? — upita maršal sluteći nevolju.

Dečak potvrdi. Iznenada počeo da jeca.

— Sahranio sam ih. Majku i Meri.

— Zar su umrle?

Dečak klimnu glavom, gušeći se u suzama.

— Gde ti je otac?

— Odjahao je pre mesec dana na zapad. Hteo je da potraži novi zavijač za nas. Povredio je ruku kada je postavljao zamku, pa više nije mogao da lovi.

Vajat potera konja i nastavi da galopira. Kada je stigao do poslednje kuće, video je trojicu ljudi naslonjenih na zid. Držali su ašove u rukama. Vajat zastade na rastojanju od šest jardi. Ljudi podigoše poglede. Svi su bili utučeni.

— Ovde stvari idu izgleda veoma loše? — upita učtivo Erp.

— Da — promrsi jedan od trojice. — Bilo bi bolje da odjašete dalje.

— Mogu li nešto da učinim za vas?

— Šta biste mogli da učinite? Imate li neko sredstvo protiv smrti?

— Šta je u pitanju?

— To niko ne zna. Čak nije znao ni stari doktor.

Onda su ljudi ispričali sve. O tome kada se pojavila bolest, koja se veoma brzo pretvorila u opasnu zarazu i odnela već devet osoba u smrt.

Vajat i O'Brajen su saznali da je već neko odjahao po pomoć. Još pre devet dana. Nije se vratio. Bio je to sedamnaestogodišnji mladić. Verovatno ga je uhvatio strah i za uvek je okrenuo leđa ovom opasnom gradu.

— Ima li još mnogo bolesnih?

— Upravo smo dve osobe sahranili. Jednu ženu i sedamnaestogodišnju devojkicu.

— Gde vam je predsednik?

Čovek umornim pokretom pokaza na sivi mermerni spomenik, koji je bio postavljen na svežu humku.

— Tu leži. On je bio jedan od prvih...

— A šerif, gde je on?

Na to pitanje čovek razvuče lice:

— Kukavni pacov više ne sme da promoli nos iz kuće. Ranije je stalno galamio i razmetao se. A sada — nigde ga nema. Čini što i najveći broj ostalih. Zabarikadirao se u kuću.

— Ali to dalje više ne može ovako.

— Ne? — Čovek se gorko nasmeja. — Šta treba da činimo? Ne znamo čak ni koliko je ljudi bolesno. Sve je spopao strah, užasan strah. Ostaju u svojim jazbinama.

— Ko se prvi razboleo?

— Jedna stara žena.

— Gde joj je kuća?

— Evo, možete je videti odavde. Preko ulice.

— Je li živela sama?

— Da, radila je u Gilbertovoj radnji.

— U radnji?

— Da. Zašto pitate? Ko ste vi, uopšte?

— Moje ime je Erp.

— Vajat Erp! Vi ste Vajat Erp! Slutio sam tako nešto. Osećao! — Čovek koji je sve vreme govorio sa Erpom i O'Brajenom obrati se najstarijem. — Oče, jesi li čuo? Vajat Erp! On će nam pomoći.

Starac ispitivački odmeri maršala.

— Jeste li slučajno naišli u naš grad?

— Da.

— Ipak će nam pomoći, oče — uzbuđeno je vikao mladi čovek. — Govori s njim! Ti si najstariji član gradskog saveta.

Na bledim starčevim obrazima pojavile su se tamno crvene mrlje. Sinovljevo uzbuđenje prešlo je i na njega.

— Kako biste mogli da nam pomognete? Protiv ove zaraze je svako nemoćan.

Vajatu sinu jedna ideja koja je možda bila i besmislena.

Za vreme svojih dugih putovanja sa Dokom Holidejom naučio je mnogo o bolestima, njihovim uzrocima i lečenju. Holidej nije bio samo zubni, već i lekar uopšte. Vajat je često imao prilike da se divi njegovom znanju i veštini.

Govorio mu je i o trovanjima jako zagađenom i pokvarenom hranom. Erp se sasvim dobro sećao, bilo je to gore, u Dakoti, da je jedna žena umrla u hotelu od trovanja pokvarenim mesom.

Nije se mnogo znalo o tome, ali je ipak bilo poznato da loše meso ima

u sebi opasne otrove za ljudski organizam.

Vajat se obrati starom:

— Možete li mi pokazati radnju u kojoj je starica radila?

— Da. Kuća je zatvorena. Vlasnik je umro. On je bio drugi po redu. Ljudi kažu da ga je starica zarazila.

— Ko je bio treći?

— Jedan sredovečni čovek. Stanovao je u centru grada.

— Da li je bio u vezi sa trgovcem ili starom ženom?

Starac sleže ramenima, a njegov sin uzviknu:

— Jeste, oče! Džim Brom je ponekad Gileru cepkao drva za potpalu i jeo...

Dakle, jeo je tamo!

Bilo je to ono što je Vajat hteo da čuje. Njegove pretpostavke kao da nisu bile neosnovane.

Na O'Brajenovo užasavanje maršal je navukao svoje velike rukavice, vezao maramu preko nosa i usta i zamolio ljude da ga odvedu u radnju. Morali su da razvale vrata.

Vajat Erp nije dugo ostao unutra. Kada se vratio, skinuo je maramu i rukavice. Ljudi su ga gledali puni iščekivanja.

— Ja nisam lekar i ne mogu da znam da li sam u pravu, ali sam unutra u ostavi našao komad načete kobasice, koja nosi oznaku da je iz Sakramenta. Ta kobasica je pokvarena.

— Ne verujete valjda ozbiljno da jedna loša kobasica može da obori, pa čak ubiju ljude zdrave kao dren i snažne kao stablo? — upita jedan sa sumnjom u glasu.

— Da, verujem. Ali ne mogu da dokažem. Bolest u vašem gradu može, naravno, da ima i drugi uzrok.

Izenada se ulicom zaori uzvik. Bio je to dečak s kolima, koji se u međuvremenu priključio grupi.

— Mister, moja sestra je pre nekoliko dana kupila kod Ditera kobasicu. Majka je takođe jela. Ja ne marim kobasice.

O'Brajen protrlja bradu. Vajat priđe konju i reče:

— Ja ću sada sa svojim pratiocem odjahati do prve telegrafske stanice i alarmiraću ljude u Fort Viliersu. Oni imaju vojne lekare i bolnička kola.

— Zar mislite da će vojska poćegnuti ovamo, maršale?

— Hoće, to je čak njihova dužnost. Vojni lekari moraju da se brinu o zarazama među civilnim stanovništvom.

— Ne mogu ni da pomislim da neko ko samo pogleda ovu dolinu, ne obode žestoko svog konja i odjuri bez traga i glasa.

Vajat oprala lice i ruke viskijem, pa se vinu u sedlo.

— Čućete o nama, ljudi.

Krenuli su konačno, a O'Brajen je odahnuo sa olakšanjem. Na zapadu se nalazilo malo naselje — Odetaun. Imalo je telegraf. Vajat razasla odmah tri telegrama. Znao je da će u mali zabačen grad ipak uskoro stići pomoć.

Kada su prevalili devet milja, sada prema severu, Vajat otkri u snegu svež trag kola. Sledio ga je.

O'Brajen upita:

— Šta ste sad naumili?

— Kola dolaze iz Ringersa.

Potrajao je gotovo ceo sat dok su stigli kola. Zastali su kao ukopani kada su u vozaču prepoznali dečaka, koji je izgubio majku i sestru. I dečak je bio iznenađen.

— Hej, kuda si se to uputio?

Dečak brižno nabra čelo.

— Idem u Šeridan.

— Sam?

— Da.

— Ali, to je nemoguće. Šeridan je daleko iza planina na istoku. Treba ti nekoliko nedelja da tamo stigneš.

— Ne mari — uzvрати dečak odlučno.

— Moraš kroz indijansku zemlju.

— Znam. Ali ja se ne bojim. Otac poznaje crvenog šefa Askolu. Sretao ga je u lovu gore u šumama Vapi-tija.

Vajat odmahnu glavom.

— Ipak, svi Čejeni nisu kao Askola. Nisu baš mnogo raspoloženi prema belcima.

— Ja im nisam ništa učinio. Osim toga imam pušku.

— Sve je to besmislica — promrsio je O'Brajen. Taj deran ne može nedeljama da putuje. Ima li uopšte hrane? Ima li izgleda da prođe kroz rezervat? Možda će ga uhvatiti snežna oluja.

— Nego, slušaj momče! Okreni kola i lepo se vrati u Ringers. Uskoro će doći vojska sa lekarima i sve će opet biti dobro.

— Nikad se neću vratiti! Nipošto!

— Koliko ti je godina? — upita Erp.

— Četrnaest.

— Kako se zoveš?

— Bob Ohler.

— Slušaj, Bob, mi te razumemo. Ali ono što si naumio je poduhvat za koji bi trebalo da imaš bar dvadeset godina.

— Ne mogu da čekam da napunim dvadeset godina. Idem dalje. Molim vas, mister Erp, pustite me da produžim put. Moj stric Pat će me sigurno razumeti, kad...

— Gde ti stric stanuje?

— Treba jedan dan putovati kolima. On radi na stanici za zamenu konja na liniji koja ide kraj Medvedeg jezera.

Vajat ispod oka pogleda Sama, pa onda reče dečaku:

— Ol rajt! Mi ćemo te pratiti.

Ispregli su umornog konja, upregli svoja dva i nastavili sva trojica put, vozeći se u kolima.

Duboko u noć dečak pokazao prema udoljici:

— Tamo dole, tamo je stanica!

Na Vajatovo kucanje niko nije odgovarao. Onda se iz ugla kuće začu glas:

— Ruke u vis!

Bob povika:

— Striče Pat! Ja sam to! Ovo su moji prijatelji Vajat Erp i šerif O'Brajen iz Harvika.

— Štaaa!

Stariji čovek sede kose u raskopčanoj košulji im priđe. Držao je pušku u ruci.

— Bob, derane moj!

Dečak se u jednom skoku nađe na zemlji, obisnu se stricu oko vrata i počeo gorko da plače.

Do tog trenutka se hrabri, mali dečak čvrsto držao i prigušivao bol.

Sada je sve izbilo iz njega. Govorio je starom stricu šta se desilo.

Stric ga je grlio i tešio. Onda se obratio Vajatu i O'Brajenju:

— Uđite u kuću, gospodo. Spremiću čaj.

Pošto su smestili konje, seli su u jedinu sobu koju je ova polusrušena stanica imala.

Patrik Ohler je izneo na sto čaj, hleb, maslac i sir. Jeli su ćutke.

Stari je stao iza dečaka. Položio je svoju krupnu ruku na Bobova ramena, pa pogleda maršala.

— Možete spokojno da nastavite put, mister Erp. Dečak će ostati kod mene.

Dečak ga pogleda:

— Kod tebe, striče?

— Da. Obavestiću tvog oca. Može doći po tebe kada se bude vratio.

Dečak je jeo bez reči. Te noći nije mogao da trene. Nemirno se prevrtao na svom ležaju. Kada je svanulo, Vajat ga je zatekao kako sedi na ogradi korala.

— Helo, Bob!

— Helo, maršale!

Dečak je izgledao premoren i izmučen. Ipak, smogao je snage da se osmehne. Erp je poveo konje iz korala.

O'Brajen se umivao na bunaru. Bobov stric se pojavio na vratima.

— Ah, znači idete dalje?

— Da — uzvрати maršal. — Malo smo skrenuli s puta. Inače, uputili smo se na Medveđe jezero.

Stari Ohler je već pristavio kafu. Prijatan miris širio se kroz otvorena vrata.

Vajat je držao sedlo u rukama.

— Ko hoće od jezera da siđe u dolinu, ne prolazi ovuda, zar ne?

— Ne. Ko hoće u dolinu, ide preko Vapitija.

Čovek iz Misurija klimnu glavom. Pogled mu slučajno pade na čudno oblikovanu potkovicu koja je ležala u uglu. Podigao je i pažljivo posmatrao.

Ohler reče:

— Čudna, kriva potkovicica. Momak mora da je imao prilično muka da natera kovača da za njegovog konja iskuje potkovicu. No, to je bilo odavno i on je sve brige prebrinuo. Visi negde na nekoj grani.

Vajat podiže glavu.

— Kako to mislite?

Ohler se počeošao po bradi.

— Pa potkovicica je, naime, pripadala jednom riđanu, a riđan jednom banditu. Došao je ovde s jednim šerifom. Tražili su vodu.

Vajat i O'Brajen stadoše odjednom kao ukopani.

— Šta je to bilo? — upita O'Brajen. — Ispričajte nam to malo podrobnije, Pat.

— Od tada je prošlo prilično vremena. Jednog popodneva sam čuo topot kopita. Kada sam stigao do vrata, video sam napolju dva jahača. Jedan od mojih je bio čovek četrdesetih godina. Lep, naočit čovek. Imao je gotovo potpuno sedu kosu. Nosio je plavu platnenu košulju...

— ...i crvenu maramu! — dopuni O'Brajen.

— Da, tako je. Nego, tu nema bog zna šta da se priča. Riđanu je jedna potkovicica olabavila...

— Zadnja leva? — upita Vajat.

— Tačno! Vi ih izgleda obojicu veoma dobro poznajete?

— Jeste li mu napravili novu potkovicu? — raspitivao se Vajat.

— Ne, šerif je lično napravio. I moram da kažem da je to brzo i vešto napravio, iako je potkovica bila prilično deformisana.

Vajat je najzad postavio presudno pitanje.

— Drugi čovek, kako je on izgledao?

— Pa vi ih poznajete! Kako je izgledao? Ne naročito upadljivo! Krupan, dežmekast tip.

— Koliko ima godina?

Ohler sleže ramenima.

— Pojma nemam. Možda trideset. Možda i stariji.

— Šta je imao na sebi?

— Bio je uglavnom obučen kao i šerif. Zimska odeća.

— Otkud znate da je bio zatvorenik?

— Ruke su mu bile vezane.

— I? Je li šerif nešto rekao?

— U stvari veoma malo. Pomenuo je da tog čoveka vodi u Arizonu. Čini mi se da je pomenuo Sanset. No, možda se i varam. Da, to je bilo sve!

Vajat priđe Bobovom stricu.

— Mister, molim vas, veoma je važno, pokušajte da se setite da li je imao na sebi nešto naročito...

— Čuvar zakona?

— Ne, nego zatvorenik. Kako je izgledao? Njegovo lice, da li je bilo uzano, široko, debelo?

Stari sleže ramenima.

— A njegove oči? Možete li se setiti boje?

Ohler odmahnu glavom.

— Ne, maršale. Sigurno ne. Nisam ja Vajat Erp.

Široko se nasmejao.

Nekoliko minuta kasnije čovek iz Misurija i O'Brajen bili su već u sedlu. Poslednji put Erp pokuša:

— Inače, da li vam je još nešto palo na pamet u vezi s tim čovekom?

— Ne, baš sam razmišljao. Jahao je riđana. Nije izgovorio ni reč.

— Odjahali su prema jugu?

— Da. Tamo su odjahali. Sećam se, šerif je kanda poznavao put. Pošao je u Arizonu. No, to sam već rekao. Veliki, dug put, zar ne?

Vajat i O'Brajen su se pozdravili i polako odjahali. O'Brajen je ispod oka posmatrao svog saputnika.

Nebesa, opet je bio u pravu. Norton je svog ubicu uhvatio između Medveđeg jezera i stare stanice za zamenu konja.

Na žalost, nisu uspeli da baš bog zna šta saznaju o razbojniku. Bio je neupadljiv, krupan čovek. To baš nije bilo mnogo.

Bilo kako bilo, to što su malo skrenuli s puta nije baš nekorisno. Čekao ih je put do Medveđeg jezera.

Kada su se opet obreli u dolini, gde je bilo Džekson jezero, na starom šerifu videli su se znaci umora, koje nije uspeo da prikrije.

Zastali su da se odmore. Vajat je svom vernom saputniku predložio da se vrati u Harvik. Učinio je mnogo više nego što mu je dužnost nalažala.

No O'Brajen nije hteo ni da čuje.

— Dužnost — promrsio je. — Ne, Vajat. Nisam još izvršio svoju dužnost. Ubica slobodno trči naokolo. Moram da pomognem da bude uhvaćen. Znam da vi nećete odustati dok vam ne padne šaka ili bar na puškomet. Hoćete li da me postidite? Ili sam vam možda na teretu?

Maršal odmahnu:

— Kako možete tako nešto pomisliti, Sam? Vi ste divan drug i veoma me raduje što sam u vama našao tako dobrog prijatelja.

Šerifove oči zasvetleše, a Erp nastavi:

Ne, Sam, vi mi doista niste na teretu. Mislao sam samo najbolje. Nama naime predstoji put od nekoliko stotina milja. Moramo kroz Vajoming, ceo Utah, a verovatno i dobar deo Arizone. Jeste li već bili u Arizoni? Ne...? E onda da znate da su ledeni bregovi Montane, Vajominga i Kolorada pravi raj u poređenju sa savanama i klancima Arizone. Moramo kroz predele u kojima žive ljudi opasniji od Čejena, koje uopšte nismo ni videli. Dok u toplim krajevima borave bande belaca, lopovi, pljačkaši, drumski razbojnici. Putovati tamo veoma je nesigurno. Vi to, uostalom, i sami znate. Ovde gore, u hladnim predelima, bande su retke, hvala bogu. Na jugu je sasvim drugačije. Zakonu predstoji teška i duga borba. Ne, Sam, doista mi niste na teretu, to i sam znate. Ali bih vas rado poštdeo napora koji su tek pred nama. Ja sam navikao na tako duga putovanja, jer tako činim godinama, još od svog detinjstva. Ja sam sa jedanaest godina putovao s ocem. Kada mi je bilo petnaest, bili smo u Kaliforniji sa grupom naseljenika. U stvari, od tada sam stalno u pokretu. Onih nekoliko meseci, koje provedem u Dodžu, teško mi padaju, iako sam i tamo gotovo uvek u sedlu.

O'Brajen se složio.

— Uviđam i sam. Vi ste još uvek orni kao prvog dana. A kada smo se sreli, verovatno ste za sobom već imali lep komad puta.

— Da, da, bilo je dosta milja. Došao sam iz Utaha. Pre toga sam bio u Dodžu. Onda sam sledio jednog čoveka do Kaldvela. Kada sam ga uhvatio, odjahao sam u Vajoming. Hteo sam u Jansi, gore na granici, da posetim starog poznanika. Već nekoliko puta me pozivao na svoj ranč. Ali, nikako da stignem.

Sam O'Brajen je ipak nastavio put s maršalom.

Nedaleko od južnog dela jezera naišli su sledeće večeri na logor traperi.

Vajat je hteo da ga obiđe, kada ga metak, koji je prozviždao kraj glave njegovog konja, ukopa u mestu.

Nekoliko jahača išlo je prema njima. Erp je primetio da su pijani.

— Ne tako žurno, gospodo! Da popijemo koju zajedno!

— Nemamo baš mnogo vremena — objasnio je čovek iz Misurija.

— Žurite dakle?

Jedan ričokosi visoki momak tresao se od smeha.

— Kome može baš tako da se žuri? Nama baš ne. Šest meseci smo jurili okolo. Sada se odmaramo ovde, a za nekoliko dana nastavljamo put za Kanzas. U Abileni ćemo naša krzna zameniti u dolare. Napred, momci, pijmo!

Vajatu je bilo jasno da pred sobom ima siledžije i grubijane i smatrao je da se s takvim ne treba kačiti. Popiće piće i onda nastaviti put.

No, od pića nije bilo ništa. U logoru je vladala neopisiva raspojasa-nost. Dva jahača su pokušala da se izvuku, ali ih je crveni Irac uhvatio:

— Ovde ostanite, sinovi. Danas je veselo. Mora da prihvati igru i ko nije traper. Inače, skidamo krzno, ono s glave, mislim.

Vajat je znao grozne, surove šale i običaje polupodivljajalnih traperera. Ko bi im se usprotivio, ošišali bi ga i obrijali mu glavu uz vesele pokliče. Da pri tom nisu bili naročito nežni — to se moglo naslutiti.

Erp nije bio voljan da se upušta u ovakve šale.

Irac je upravo zgrabio starog šerifa i privukao ga. Jednim udarcem je O'Brajenu skinuo šešir s glave, uhvatio ga za sedu kosu i zauriao:

— Momci! Evo jednog krzna za traperere!

Čoveku iz Misurija je bilo jasno da im položaj baš nije zavidan. Morao je da dejstvuje. I to smesta. Iza njega je bilo zamrznuto jezero, a ispred veliki šator traperera, i petna-estak pijanih ljudi.

Stao je ispred riđokosog grmelja.

— Pusti tog čoveka, momče!

Irac iskolači oči:

— Kako si to rekao, Jenki? — pitao je kipteći od besa.

— Treba da pustiš tog čoveka.

Irac baš nije bio veliki poznavalac ljudi i maršalov pogled mu nije mnogo govorio.

— Kaži, Jenki, kako ti to govo-riš sa mnom?

Čovek iz Misurija je prišao sasvim blizu, na pola jardi. Bio je nešto niži od Irca.

Ponovio je lagano:

— Pusti ga, dečko!

— Dečko?

Irac odgurnu starog šerifa u stranu kao lutku od krpe i ustremi se na maršala.

Vajat se naglo saže, tako da udarac prozvižda kraj njegove glave.

Ljudi su vikali i zviždali. Bili su sigurni da će Irac pobediti.

Ovaj se ponovo ustremi na svog protivnika. Udarac ovog puta pogodi Erpa u desno rame. Maršal je vratio udarac. Pogođen u vrh brade Irac se zanesse i zastade ukoče-no. Onda pade kao posečeno stablo.

Oko vatre je vladao tajac. Sve dok plavi Džim Tek nije uzviknuo:

— Tog ću ja dokrajčiti!

Bio je srednjeg rasta. Uspeo je samo da ispruži desnu ruku. To je bilo sve. Našao se na snegu u de-liću sekunde.

Vičući od besa ostali traperi su se ustremili na Erpa.

No, u rukama opasnog stranca zablistala su dva revolvera:

— Stojte, momci! Ne ludujte! — Čovek iz Misurija pogleda Sama ispod oka. Ovaj je odmah shvatio i izvukao svoju omiljenu sačmaricu iz futrole.

— Slušajte, ljudi! Mi ćemo sad uzjahati konje i nastaviti put. Ništa vam nismo učinili. Ako su ova dva nervozna momka htela da se malo koškaju, to je njihova stvar.

— Hej — uzviknu jedan od traperera. — On ima „Bantlajn” kolt! On je revolveraš.

U to jedan mladić pođe rukom prema opasaču.

Vajat uperi „Bantlajn”:

— Ostavi pucaljku u futroli, momče. U tome nema šale!

Bilo je jasno da traperi nikada i nipošto neće pustiti Erpa i O'Brajen-
na da mirno odu.

U to se momak, koga je Erp opomenuo, baci u stranu i u padu po-
teže kolt...

No, prekasno.

Čovek iz Misurija opali, i pogodi
ga u mišicu.

— Neka sad bude dosta, dečko.
Neću ovde da dođe do krvoprolića.
Mi vam, ponavljam, nismo ništa
učinili...

— Bandit! — urlao je momak po-
gođen u mišicu.

Vajat vrati desni kolt u futrolu i
izvuče slobodnom rukom maršalsku
zvezdu iz džepa.

— Ja sam maršal i sledim jednog
ubicu. Ovaj čovek je moj pomoćnik.
Ne mogu da pretpostavim da među
vama ima nekog ko bi hteo da me
omete!

— On je maršal! — uzviknu sta-
riji čovek. Do đavola, pustite ga na
miru.

— Kako se zove?

Na to O'Brajen stupi napred, dr-
žeći sačmaricu na gotovs.

— Vajat Erp se zove, mali. Ku-
nem ti se i tvojim prijateljima ta-
kođe da ću sadržinu ove puške pra-
vično podeliti svakom, ako se ko-
načno ne dovedete u pamet.

— Vajat Erp!

Čak i crvenokosi div — Irac, koji
je sedeo, stenjući u snegu, isturi
bradu i ponovi. — Vajat Erp.

Maršal veštim, saltom vrati „Bant-
lajn” u opasač i priđe svom konju.
Ne obazirući se, uzjahao je i poterao
ga.

Niko se i ne pomače. O'Brajen je
sledio maršalov primer. Nije mu baš

bilo prijatno kada je ovoj bandi po-
ludelih traperera morao da okrene
leđa.

No, ništa se nije dogodilo. Kada
su prevalili nekoliko stotina jardi, Va-
jat požuri svog saputnika.

— Napred, Sam, dok se momci ni-
su predomislili.

Odmarali su se nešto dalje od oba-
le jezera. Naizmenično su stražarili
i pribojavali se osвете traperera.

Vajat je pustio starog šerifa da
duže spava i stražario je sve do zore.
O'Brajen je smenio Erpa i pustio ga
da spava do podneva. Kada je čov-
ek iz Misurija otvorio oči, video je
starog Sama kako peče veliku ribu.

Poskočio je kada je video da je
sunce u zenitu.

— Sam, vi ste pravi vrug! Već je
podne.

— Pa šta, zar nas neko očekuje?
Zar niste zaslužili nekoliko sati od-
mora. Osim toga, uštedeli ste do-
ručak. Ručak je odličan — pečena
riba.

— Gde li ste je samo našli?

Šerif pokaza na jezero.

— Jesam li se ja rodio kraj vode
ili ne? Stari Sam se razume u rupe
na ledu i pecanje.

— Rupe na ledu. Zar na ledenom
pokrivaču postoje rupe?

— Da. Billa je to dobra rupa, lepo
oblikovana. Nisam imao mnogo mu-
ke da namamim jednog „derana”
na mamac.

Vajat je ustao i posmatrao Džek-
son jezero.

„Čudno”, pomislio je. „Ovde na
daleko nema naselja, pa ipak neko je
izbušio rupu u ledu da bi pecao ri-
bu”.

— Možda su to juče učinili tra-peri.

Vajat odmahnu glavom.

— To ne verujem. Grupa je došla sa planina sa istočne strane. Da su bili ovde, morali bi naći tragove.

— Tle je ovde čvrsto, zamrznuto. Ja sumnjam da bi se tragovi videli.

Čovek iz Misurija pogleda starog smeškajući se.

— Ima ljudi koji i ovde mogu da nađu tragove. Šta mislite, na primer, šta bi naš Askola, ovde zaključio!

O'Brajen se složi.

— Da, i ja sam doživeo da vi umete koješta da pročitate u snegu. Ovde je međutim, sve zamrznuto.

— Ipak...

Nastavili su put.

Samo nekoliko sati kasnije maršal primeti na svoje užasavanje, da se njegov saputnik s mukom drži u sedlu. Znači zbog toga je pustio da tako dugo spava.

Kada su se našli na samoj obali, na južnoj strani jezera, Vajat zaustavi konja.

— Mislim da bi se trebalo malo odmoriti.

O'Brajen podiže glavu:

— Odmor? Zar već? Pa ne jašimo baš dugo. Ne, ne maršale, idemo dalje.

Erp kliznu iz sedla:

— Umoran sam. Odmorio bih se. Stari zinu:

— I vi? Nebesa, onda ću vam priznati ni ja nisam baš mnogo svež.

Odmarali su se više od pola sata. Kada je Sam hteo da ustane osetio je ruku na ramenu.

— Sam, moram vam postaviti još jednom pitanje kao i juče.

— Kakvo pitanje? — upita O'Brajen sumnjičavo.

— Vi već znate...

— Ne dolazi u obzir. Nego, jutros mi je pala na pamet jedna misao. Trebalo bi da se vratimo na ono mesto i pogledamo još jednom ubijenog.

Vajat je ćutao. Shvatio je da bi se u tom slučaju ubrzo morali da odmore i prenoće kraj jezera.

— U redu, Sam, možda ste u pravu.

Jahali su uz obalu.

Čovek iz Misurija je tobož gledao ispred sebe, ali svog saputnika nije ispuštao iz vida. Strahovao je da bi O'Brajen mogao da se sruči iz sedla.

Ali je stari, žilavi šerif izdržao.

Iznenada je podigao ruku i pokazao prema udoljici između visokih vrhova, obasjanih zaslepljujućim suncem.

— Hej, pa to je tamo!

Maršal potvrdi.

— Da, uskoro smo na drugoj strani jezera.

Nepun sat kasnije stigli su do obale jezera, okružene gustim, snegom pokrivenim žbunjem.

Možda bi se sve drugačije odigralo, da Vajat starog šerifa nije tako pomno držao na oku. Možda bi u protivnom otkrio nešto na snegu. Sigurno bi otkrio. Jahali su pored obale. Vajat prvi kliznu iz sedla. O'Brajen ga je sledio. Išli su jedan iza drugog u „indijanskom redu”, kako se to ovde na zapadu kaže. Trag koji su ostavljali za sobom bio je gotovo neprimetan, a tako nisu preterano ni opterećivali led.

Vajat je odmah pronašao mesto. Rasčistio je sneg i uskoro je kroz providnu koru pomolila čizma.

O'Brajen je prišao i nagnuo se.

— Da, tu leži.

Žurno je rasčišćavao dalje sneg.

Džek Oliver Norton je još uvek ležao onako kako su ga ostavili. Ukočen, nepomičan, otvorenih očiju, sa blistavom zvezdom na grudima i ispod nje rupom od metka.

Tu je ležao čovek u ledu, zbog koga su prevalili tolike milje. Nemi svedok groznog zločina. Uskoro će prolećni vetrovi omekšati led i otopiti sneg, a šerifa Nortona voda povući na dno jezera. Sigurno je da njegov leš više neće biti izbačen na površinu, jer je Džekson jezero bilo veoma duboko.

O'Brajen je stajao uz čoveka iz Misurija i rekao žustro.

— Ne brini, Džek, mi ćemo ga goniti i uhvatiti. Treba da nađeš svoj mir i znaš da i u ovom delu sveta zakon postoji — pravda i zakon. Da, obećavamo ti to.

U tom trenutku, u trenutku kada je O'Brajen hteo da se okrene, odjeknu pucanj. Pucanj puške. Odmah za njim i drugi. Vajat se odmah bacio na led i otkotrljao u stranu. Osećao je tup, žestok bol u glavi. Sa užasom je video kako O'Brajen steže obe ruke na grudi, zanosio se unazad i pada tačno preko mesta na kome je Norton našao svoj ledeni grob.

Vajat se dokotrlja do njega. Bio je samrtnički bled, a ruke koje je držao na grudima, bile su umrljane krvlju.

— U zaklon, Vajat! — hroptao je stari. U to odjeknu novi pucanj. Erp je ležao priljubivši se uz ledenu po-

vršinu. Preko, iza gustog šipraga, dizao se oblak barutnog dima. Vajatoва glava klonu na led. Crveni oblaci su mu zaigrali pred očima a onda je sve utonulo u mrak.

O'Brajen vide kako maršal klonu kraj njega, zaškruta zubima i uspravi se. Metak mu prozvižda kraj same glave. Ipak skupio je snagu da se dovuče do konja i uzme sačmaricu.

Zadrhtao je kada je video krvavu mrlju na slepoočnici nepomičnog Erpa.

— Tu leži... mrtav je. Najveći i najbolji od svih momaka... koje... koje sam sreo. Vajat... ja ću te...

Sručio se na kolena, stegao grčevito pušku i užarenih očiju gledao prema obali.

— Dođi samo, dođi, prokleti lešinaru! Prokleta đubre, bedna huljo!

Minuti su prolazili. Klonuo je na led. Ležeći nije ispuštao pušku iz ruku i dalje piljio u obalu. Nije znao koliko je vremena prošlo. Noć je već počela da pada. Jedna jedina zvezda svetlucala je na oblačnom nebu.

— Bliži se kraj... Vajat — uzdisao je stari. — Osećam. Ali ja sam bio uz tebe, čuvao te, umro...

Iznenada je čuo šum. Bio je to čovek iz Misurija. Disao je teško, pridigao se, obrisao lice. Video je O'Brajena kraj sebe kako leži. Stari je tiho ječao.

Vajat još jednom opipa glavu i utvrdi da ga je metak okrznuo po slepoočnici. Pritisnuo je maramicu na ranu i vezao maramu oko glave.

Nagnuo se nad svog pratioca.

— Sam!

O'Brajen ga je pogledao gotovo ugašenim očima:

— Bliži se kraj, Vajat! Bilo je to divno, najljepši trenuci. Veliko hvala... juče si rekao da sam tvoj prijatelj...

— Sam, moraš da istraješ. Stegni zube. Ja ću te odneti!

— Ne, ostavi me samo. Nema nikakvog smisla. Dobro me je pogodio. Srećno, Vajat!

Glava mu klonu na stranu.

— Sam!

Čovek iz Misurija steže pesnice i zaškruta zubima. Tamo gde se ubica iz zasede bio pritajio vladala je tišina i duboki mrak.

Vajat ustade. Izgovorio je još jednom muklo:

— Sam.

Tada je primetio da je mrtvi šerif još uvek držao grčevito pušku. Znači, uprkos teškoj rani ustao je, stigao do svog konja i izvukao pušku.

U međuvremenu se avetinjska svetlost nad jezerom pojavila. Hladna mesečeva svetlost probila se kroz oblake i osvetlila jeziv prizor. Odmah kraj mrtvog O'Brajena, kroz providnu ledenu koru ležao je i Norton.

Maršal se saže, podiže svog saputnika i odnese ga do konja, zatim povede konje do obale. Oprezno se kretao za slučaj da se ubica krije iza nekog žbuna.

No, od ubice nije već odavno bilo ni traga ni glasa.

Maršal je morao da sačeka jutro. Ovog puta će imati trag. Slediće ga.

Ali sudbina kao da je htela drukčije. Iznenada mu na ruku pade nežna, vlažna snežna pahuljica. Jedna, a onda druga, više njih. Uskoro je vejao sneg u gustim pahuljicama.

Oko ponoći je počeo da duva vetar i kovitlao pred sobom sneg.

Čovek iz Misurija se jedva uzdržao da ne opsuje glasno. Tragovi su bili uništeni.

Bilo je sumorno veče kada je s juga naišao u Harvik.

Lice jahača je bilo tvrdo, uzano i preplanulo. Ispod širokog oboda gledala su ga dva ledena plava oka. Jahač je za sobom vodio konja, preko koga je bilo prebačeno telo mrtvog čoveka.

Vajat Erp se zaustavio pred šerifskom kancelarijom. Vrata se otvoriše i mlad čovek izlete na ulicu. Plavokosa devojkica je izišla za njim. Smrtno uplašeni gledači su jeziv prizor. Onda se ulicom zaori srceparajuć vrisak.

— Oče!

Maršal kliznu iz sedla. Udovi su mu bili ukočeni. Teška koraka prešao je trem, ušao u kancelariju, sručio se u stolicu iza pisaćeg stola i polusmrznutim prstima napisao izveštaj o smrti svog pratioca, šerifa Samjuela O'Brajena. Zatim je bez reči napustio kancelariju i uputio se u hotel na susednoj strani ulice.

Čovek na recepciji gledao ga je vlažnih očiju. Usnice su mu podrhtavale. Šerif O'Brajen bio je veoma omiljen u svom gradu.

— Mogu li da dobijem sobu? — rekao je čovek iz Misurija bezbojnim, umornim glasom.

— Naravno. Mi smo već pri...

— Možete li da se pobrinete i za moga konja?

— Gazda je već napolju!

Vajat uze ključ i pođe uz stepenice.

Kada je mladi pomoćnik šerifa sledećeg jutra hteo da poseti maršala, soba je bila prazna.

Da, odjahao je dalje. Još u praskozorje napustio je grad. Sneg je zavejao trag ubice, kao u svoje vreme i Askoli. Da je ko mogao da u tom trenutku sretne maršalov odlučan, hladan, tvrd pogled, ustuknuo bi od straha.

Vajat Erp je sledio ubicu, čoveka koji je ubio dva šerifa: Nortona i O'Brajena. To da se radi o istom, čoveku, Erpu je bilo jasno.

Znači, vratio se na mesto zločina i počinio i drugi. Sigurno je sada već davno na putu ka jugu. Vajat je imao predosećanje da nije u blizini.

Zbog toga se uputio prema jugu. Jedna jedina reč gonila je Erpa napred. Ime jednog grada. Stari čovek, stric dečaka Boba rekao je to ime: Sanset!

Zaustavio se u gradu Draj Fork u Utahu. Još danas stoji ime Vajat Erpa upisano u knjizi gostiju u „Kanaadien“ hotelu. Ostao je tri dana u gradu.

Tražio je telegrafska obaveštenja o gradu koji nosi ime Sanset.

Na žalost, svi odgovori su bili negativni. Nije bilo grada sa takvim imenom u Arizoni.

Najzad je krenuo dalje. Blag maršovski vetar je počeo da duva i do-

nosi toplotu. Iza granice Arizone stupio je na tle velikog Navaho rezervata.

Još u Klej Hilu je čuo da su nedavno na jugozapadu Indijanci podigli ustanak. Navaho Indijanci su se pobunili protiv agenata koji su ih snabdeli lošom robom i dali im samo deo onog što im je vlada obećala. Osim toga, zadržali su noževe, koji su bili namenjeni Indijancima i, jednom reči, činili sve da Indijance izda strpljenje.

Vajat se nije obazirao na alarmirajuće vesti.

Nastavio je put. Kuda je u stvari, išao? Da li je imao cilj? Gde se nalazio taj Sanset? Postoji li uopšte mesto s takvim imenom? Jasno mu je rečeno da u Arizoni ne postoji.

Uprkos svemu, usamljeni čovek nastavio je put.

Jednog prepodneva dok je jahao dolinom prema grupi drvoseča, iznenada se pred njim stvoriše šest jahača, kao da su iz zemlje iznikli.

Indijanci!

Čovek iz Misurija nije znao za strah. Osim toga, često je na svojim dugim putovanjima sretao Indijance. Retko se mogao naći belac koji je tako vešto kao Erp umeo da se ophodi sa crvenokošcima.

Jedan od šestorice Indijanaca bio je srednjeg rasta, temeljan i nosio je ukras od šarenog pera.

On je bio poglavica.

Vajat mu priđe nekoliko koraka bliže i oštro ga osmotri. Čutao je kao i Indijanci uostalom.

Znao je da crvenokošci preziru i mrze bledolike koji odmah govore.

Vođa sevnu očima:

— Ko si ti?

Maršal je pustio da protekne nekoliko trenutaka, tako da Indijanci vide da je siguran u sebe i ležeran:

— Ime mi je Vajat Erp.

Sva šestorica uzviknuše ljutito.

Crveni poglavica podiže ruku.

— Zašto veruješ da možeš da nas obmanjuješ?

Vajat opet malo sačekao pa odgovori gordo:

— Ja ne lažem.

Izvukao je ornu cigaru iz džepa, zapalio je i odbacio nekoliko dimova.

Crveni poglavica nabra čelo:

— Da si ti Vajat Erp, imao bi zvezdu.

— Ona mi je u džepu.

— Zašto?

— A zašto da je nosim? Ja sam maršal u jednom gradu koji je veoma daleko odavde.

— Vajat Erp je maršal u Dodž Sitiju — preseče poglavica na prilično dobrom engleskom — a ti si lažov.

— Do sada me ni jedan čovek nekažnjeno nije nazvao lažovom.

Preko Indijančevog lica prelete osmeh.

— Šta bi ti učinio? Nas je šest ratnika. Satrćemo te u zemlju!

— Učinite to ako možete!

Maršal je to rekao mirno i hladno.

Poglavica podiže ruku. Iz grla pe-tonice crvenokožaca zaori se poklič. No, zastali su kao ukopani.

Belac je držao u obema rukama revolvere.

Konačno vođa proslavi:

— Beli čovek nije slagao. Ja mu verujem.

Vajat vrati oružje u futrole.

Na to crvenokožac reče:

— Mi smo krenuli na put. Grozan put. Idemo u Fort Kori. Beli ljudi su nam pokrali konje, spalili šatore i ukrali goveda. Idemo belom poglavici, iako znamo da je uzalud.

U to je i maršal bio uveren. Bio je to beskoristan put, jer u utvrđenjima plavokaputaši nisu baš držali do reči Indijanca. Suviše dugo i ogorčeno su se, godinama, borili s Indijancima. U to vreme svaka strana je smatrala da je u pravu. Belci su crvenokošce smatrali banditima.

Indijanci su pak branili svoju zemlju, svoj zavičaj. Ništa više. A činili su na način koji su mogli i umeli. Borbu su smatrali ne samo svojim pravom, nego čak svojom dužnošću.

Onda, kada su bili poraženi, potisnuti su — nekoliko preostalih plemena — u smešno male rezervate. Bili su prinuđeni da tamo ostanu što im je, kao nomadima, lovcima i ratnicima, bilo veoma teško.

Poglavica je rekao:

— Ti si Vajat Erp. Mnogo smo slušali o tebi. Imaš dobre oči. Znamo da si često našoj braći gore u planinama Kolorada pomagao. Možeš li i nama pomoći?

— Kako da vam pomognem?

— Jaši s nama kod belog poglavice u Fort Kori. Više će ceniti tvoje reči nego naše.

— Ne znam šta ste doživeli. Šta se dogodilo?

— Hodi! — reče poglavica kratko i uputio se prema jugozapadu. Vajat ga je sledio.

Poglavica ih je doveo na jednu uzvišicu, sa koje se širio pogled u dolinu, malo indijansko selo.

Nastavili su put. Iznenada crveni vodič reče s... pratiocu da sjaše.

Slika koja im se ukazala bila je jeziva. Spaljeni šatori, a kraj njih tela Indijanaca. Bilo je dece i žena. Sa strane su ležali mrtvi konji. Erp primeti telo jednog belca.

— Svi su mrtvi, ljudi, žene, deca. A od ubica je samo jedan nastradao. Moj ratnik ga je strelom izbacio iz sedla. Bilo ih je tri puta po pet i više. Došli su noću. Njihove puške su sejale smrt. Uzeli su nam konje i goveda i oterali ih. Nismo mogli da se branimo, jer nemamo pušaka. A ako sada odjašim u Fort, beli poglavica će me zbog ovog ubijenog bledolikog obesiti.

Čovek iz Misurija zastade pored ubijenog bandita. Bio je to mlad čovek plave guste kose. Maršal uze ašov i reče mirno:

— Odneću belog čoveka malo dalje i zakopati. Onda ću s tobom u Fort Kori.

Pukovnik Džemver je imao oko pedeset godina. Kada mu je posilni javio da nailazi grupa Indijanaca, nabrao je čelo.

— Zatvorite ih!

— Sa njima je jedan belac.

— Zavorite!

Narednik se vrati na kapiju, otvori je i pusti jahače da uđu.

Onda izdade nekoliko naredjenja. Vajat je sjahao.

— Hej, naredniče, šta to znači? Ja sam hteo da govorim s komandantom!

— Zaveži!

Čovek iz Misurija mu priđe.

— Slušajte, mister. Moje ime je Erp. Ja sam građanin Sjedinjenih Država i došao sam ovamo, jer hoću da govorim s vašim gazdom.

— Vi ste uhapšeni, a i taj šljam s vama!

Kada je narednik izdao sledeće naredjenje, nekoliko plavokaputaša su se spremali da se ustreme na Indijance. Vajat snažno udari narednika pesnicom i povuče ga uz zid, kraj samih Indijanaca. Onda izvuče vinčesterku iz futrole.

— Stojte, momci! Tako ne ide. Rekao sam da moram da govorim s komandantom. Ko se makne, gotov je!

Gore na glavnoj zgradi se otvori prozor.

— Jeste li poludeli, čoveče? Šta vam pada na pamet? — vikao je pukovnik. — Nalazite se u garnizonu. Imam više od pet stotina...

— Ne interesuje me koliko ljudi imate, sir! — uzvрати maršal hladno. — Ja sam ovamo došao da govorim s vama, ukoliko ste vi komandant.

— Ja sam! A ko ste vi?

— Moje ime je Vajat Erp, ja...

— Vajat Erp? Maršal iz Dodž Sijetla?

— Da.

— Do đavola! Zašto to odmah niste rekli?

— Ako treba da imam veliko ime da me kod vas u Fortu ne bi uhapsili, onda hvala lepo! Osim toga, predstavio sam se ovom bivolu.

— Ali, mister Erp! — uzviknu pukovnik. — To menja stvar. Jeste li došli sa crvenokošcima?

— Da, to su moji prijatelji.

Džemver se kiselo osmehnu.

— Ol rajt! Napred ljudi!

Vajat pogleda lice poglavice Navaho Indijanaca. Ledena hladnoća, to je bilo sve što se na njemu moglo pročitati. Imao je pravo. Da nisu došli s maršalom, loše bi se proveli.

Čovek iz Misurija je odveden kod komandanta. Razgovor je trajao gotovo čitav sat. Onda Erp ponovo stupi u dvorište. Indijanci su ga gledali ukočenih lica. Ništa nije odavalo da su napregnuto očekivali ishod.

Vajat uzjaha konja.

— Otvaraj kapiju, momče — doviknuo je jednom vojniku.

Mala grupa napustila je Fort. Tek kada su prevalili nekoliko milja Erp zaustavi konja.

Poglavica stade uz njega.

— On vam ne može pomoći.

Poglavica samo klimnu glavom.

Vajat je s mukom prigušivao gnev. Čitali su. Konačno poglavica reče:

— Hvala. Navaho ti neće zaboraviti.

Maršal ih je posmatrao sve dok nisu nestali iza brežuljka.

Sledeće večeri stigao je u Medan, mali grad u kome je najveća zgrada bila krčma ispred koje je bilo vezano više konja. Među njima bilo je i sedam indijanskih. Vajat sjaha i uđe u lokal. Pet minuta kasnije je znao da je u krčmi banda koja je spalila i opljačkala malo indijansko selo.

Krupan momak bio je navaljen na šank. Nije zazirao da govori o „podvigu”.

— Pa, Rik je sam kriv što je izgubio glavu. Hteo je da povede indijansku ženu.

Vajat iziđe iz krčme i uputi se na suprotnu stranu ulice gde je bila obešena tabla:

„Maršalska kancelarija”.

Maršal je bio omanji, mršav čovek. Kada mu je čovek iz Misurija sve ispričao, čuvar zakona sleže ramenima:

— Koliko ih ima?

— Sedamnaest.

— Hm, nas samo dvojica, mister Erp!

— Da, dvojica smo!

Onda se dogodilo nešto što Vajat Erp nikako nije očekivao.

Mali, mršavi čovek energično izvuče vinčesterku iz ormara, pa pođe ka vratima.

— Ol rajt, hajdemo!

Ispred saluna je rekao preko ramena:

— Ući ću sam unutra.

Vajat je ostao i posmatrao konje. Iznenada mu nešto sinu. Prišao je prečki i odvezao sve konje. Onda je prišao indijanskim, povezao im međusobno uzde, pa onda prvog indijanskog konja vezao za svoje sedlo.

Pošao je vratima.

Čuo se prodoran glas krupnog bandita, koji je stajao za šankom:

— Šta ovaj pacov ovde trabunja? Mi ubice i konjokradice? Jesi li poludeo, mali? Zar misliš ako smo ucmekali nekoliko crvenih bandita i povelili nekoliko konja...

— Tišina! — grmeo je mali maršal. — Vi ste ubice i konjokradice! U zatvor svi!

Za trenutak je zavladao tajac. Onda su svi u glas zaurali. U tom času Vajat ispalio dva metka i konji bandita se razvezani razbežaše kud ko-

ji. Banditi su čuli topot kopita. Hteli su napolje.

Čuvar zakona je držao mirno uperenu vinčesterku.

— Gubi se, crve! — vikao je krupni bandit. — Smoždiću te!

— Ne mrdajte, inače pucam!

U to se otvoriše sporedna vrata i Vajat Erp stupi unutra. U obema rukama držao je uperene revolve-re.

— Maršale! — uzviknuo je. — Lokal je opkoljen!

Mali, hrabri čuvar zakona razrogači oči.

Vajat je nastavio:

— Hoćemo li ih sve postreljati, šefe? Konje smo im već odveli.

Najzad se zvezdonosac iz Medana snašao i shvatio.

— Nema pucanja! Samo razoružajte lupeže!

— Ol rajt, gazda! Ruke u vis!

Banditi lagano podigoše ruke. On-da je Erp učinio nešto tipično za njega.

Krenuo je prema vođi. Ovaj zamahnu žestoko pesnicom. Čovek iz Misurija se izmače i bandit promaši. Užasan Vajatov aperkat smirio ga je na duže vreme.

Kada je sve razoružao, uzviknuo je:

— Napred! Preko u zatvor!

Petnaest minuta kasnije sedelo je sedamnaest odraslih ljudi u dve ćelije zatvora u Medanu.

Mali maršal je stajao pred vratima i brisao ožnojeno čelo. Pogledao je visokog čoveka na tremu i rekao:

— Grom i pakao, Erp! To je bilo najpaklenijih petnaest minuta u mom životu. Sada mi je jasno šta se sve priča o vama...

Nije završio rečenicu, jer se Erp iznenada sagnuo i ispitivao otisak nekog kopita na tlu. Bio je to trag deformisanog kopita. Naglo se okrenuo i pojurio u zatvor.

— Kome pripada konj sa deformisanim kopitom?

Banditi se ne pomakoše.

— U redu. Izvodiću jednog po jednog. Tako ćemo brzo saznati čiji je to konj. Hajde dugonja!

Oslovljeni bandit se pobuni.

— Zašto baš ja? Uzmi Džefa ili Džima, ili bilo kog. To nije moj konj. Napred, Kid — izvlači se iz ugla! To je tvoj konj.

Uz paklenu galamu izgurali su banditi do vrata ćelije jednog momka.

Vajat ga je streljao pogledom.

— Taj konj je tvoj?

Upitavši to, izvukao je „Bant-lajn” iz futrole, otvorio vrata ćelije i izvukao momka napolje.

— Je li to tvoj konj? — Vajat ga je izvukao na ulicu i pokazao otisak izobličenog kopita.

— Da, ja sam imao takvog konja. Samo, nije moj. Ja sam ga naime u Sansetu ispred jednog saluna...

Erp se trže.

— Gde to?

— U Sansetu. Tamo sam ga... uzeo.

— Kada?

— Pre nekoliko dana.

Vajat uhvati bandita za jaku i privuče ga k sebi. Mladić je drhtao:

— Slušaj, momče, moraš mi reći sasvim tačno gde si tog konja ukradio.

— U Sansetu — mucao je lupež.

— Gde je to?

— Nekih trideset milja severozapadno oдавде. Malo naselje: nekoliko kuća i krčma.

— Kada si tačno ukrao?

— Pre pet dana...

Samo petnaest minuta kasnije Erp je već nagnut na grivu svog vranca grabio napred. Vodio je sobom i indijanske konje.

Mali maršal iz Medana je po Erpovom nalogu trebalo da sačeka vesti od njega. Uredio je da vojska preuzme zatvorenike.

Kada je čovek iz Misurija stigao u indijansko selo, crvenokošci su ga gledali začuđeno.

Poglavica nije izgovorio ni reč pošto je saslušao vesti koje mu je prijatelj donosio.

Samo su jedan drugom stegli ruku.

Bilo je rano popodne, kada je jahač, pokriven debelim slojem prašine, stigao pred drvenu tablu.

Sanset.

Pisalo je jedva čitljivo.

Sedam kuća, toliko šupa, ambara i korala i jedan salun.

— Ne, šerifa nema — rekao mu je stariji čovek.

Vajat se uputi u salun. Pošto je ušao sa svetla, gotovo ništa nije uspeo da razazna u mračnom lokalu.

U to mu do ušiju dopre piskav glas žene:

— Šta hoćete?

— Jednu rakiju, madam.

Pogledao je ženu. Bila je visoka i mršava, uz to neuredno odevena.

Dok je govorila, maršala je zapahnuo miris rakije.

— Odakle dolaziš, momče — upitala je, sipajući rakiju.

— Sa juga.

— Ah. Jesi li imao nevolje na putu?

— Išlo je nekako. Prekjuče sam naleteo na bandu konjokradica. Mislim da su i ovde bili.

Žena nije odgovorila.

Vajat baci na šank srebrni dolar.

— Popijte nešto na moj račun, madam.

— Madam? — reče žena, stavljajući novac među zube. — Kako to zvuči! Ti si džentlmen, momče.

— I ovde su ukrali konja.

— Da, mislim čak dva.

— Tako je, rekli su. — Vajat nastavi nemarno i nezainteresovano. — Ako nije oštećen neki siromah, dobar momak, onda nije strašno.

— Hm — primeti žena. — Roni Klej je prilično siromašan. Ali Gerit... ne znam.

Kao udarci malja odzvanjala su ova imena u Vajatovoj glavi.

— Je li Klej još u gradu?

— Ne, on je zaposlen na ranču, na brežuljcima.

Vajat je neko vreme ćutke pušio.

— Tražim posao, rekao je posle nekog vremena. Da pokušam tamo?

— Kod Helmersa? Možda? Starom su jaki momci ponekad potrebni.

Izenada se prašnjavom jahaču veoma žurilo. Platilo je i izašao.

Dva sata kasnije stigao je na Helmersov ranč. Nadzornik je delovao dobroćudno. Odmah je, čim je progovorio, bilo jasno da je Teksašanin.

— Roni, he... evo sedi na prečki korala, umesto da radi.

— Možda je tužan što mu je u gradu ukraden konj.

— Može biti. Jeste li vi njegov prijatelj?

— U stvari, ne. Je li Roni odavno na ranču?

— Da, dve godine.

— Da li je u poslednje vreme nekud odlazio?

Nadzornik nabra obrve.

— Hej, vi ispitujete kao da ste sudija?

Vajat se nasmeja i ponudi nadzorniku cigaru.

— Dakle?

— Ne, kuda je mogao da ide? Ponekad u grad. Kuda bi mladići inače išli...

Kada se Erp vraćao u Sanset znao je da se ubica Džeka Nortona i Džima O'Brajena zove Gerit.

U rano jutro sledećeg dana obreo se pred poštanskom stanicom neda-leko od Sanseta.

Poštanski službenik je bio stari, bolešljivi čovek.

— Da — odgovorio je mrzovoljno.

— Poštanska kola uvek staju ovde. Jedan čovek? Kako izgleda?

Da, kako je izgledao ubica — razmišljao je maršal.

— Snažan, krupan, ne suviše visok, zelenkastih očiju.

Stari odmahnu glavom.

Onda Vajat upita brzo:

— Kada ste poslednji put videli Gerita?

— Gerit! — Službenik se nasmeja. — Njega čovek vidi uvek — poslednji put, a onda, evo ga iznenada opet.

Dejv Gerit je rođen na obližnjoj farmi, kao sin goniča. Imao je oko trideset godina. Svi su ga pozna-

vali. A ipak niko ništa bliže o njemu nije znao. S vremena na vreme je dolazio u Sanset. Da, naročito zimi. Zimus je bio tu, a i pre nekoliko dana takođe.

Preko, u gradiću mu je ukraden konj. No, morao je da ima novca, u protivnom ne bi mogao da putuje poštanskom kočijom.

Od Sanseta kočija je išla oštro prema severozapadu, prema Tubi.

Vajat je sledio liniju poštanske kočije.

U Tubi više nisu znali Gerita. Ali su videli čoveka, koji bi odgovarao Vajatovom opisu. Otputovao je dalje.

U Kim, a odande preko granice. U Rejboku je morao Erp ceo dan da ispituje, dok nije saznao da je Gerit nastavio prema Gilu, a odande u Prajs.

Dvadeset tri dana kasnije uporni Vajat Erp je stigao na južnu obalu Džekson jezera. Dejv Gerit je i ovde bio pre njega u poštanskoj kočiji. Sišao je na stanici Estli.

Dve nedelje je Vajat ispitivao okolinu.

Ubica je umakao. Dovde je čovek iz Misurija sledio njegov trag. Sada ga je izgubio. Ojužilo je i topli vetar je otopio sneg.

Dejv Gerit...

Deset dana kasnije ujahao je Vajat Erp u glavnu ulicu Surveja.

Ovde nije imao prijatelje i poznanike, ali je mogao da se obrati šerifu, koji je bio veoma pokretljiv.

Mek Nejl nije bio u gradu, ali je već sledećeg jutra sedeo za svojim pisacim stolom.

— Helo, Džim!
Mek Nejl se iscreri.
— Helo, Vajat! Još uvek na istom zadatku?

— Da.

Šerif pokaza na stolicu.

— Sedite Vajat.

Dozvaio je jednog od svojih ljudi da skuva kafu, pa je upitao:

— Jeste li našli neki trag?

U tom trenutku vlasnik krčme ulete u kancelariju.

— Džim, došlo je do tuče u mom salunu. Morate odmah doći. Ah, maršale, i vi ste ovde!

Mek Nejl ustade:

— Odmah ću se vratiti, Vajat. Dogovorićemo se, možda ću moći da vam pomognem.

Erp se osmehnu.

— Sada kada više ne pada sneg i toplije je.

Mek Nejl zaverenički namignu.

— Odmah se vraćam.

Izašao je iz kancelarije. Vajat je ustao i posmatrao ulicu. Ubrzo je ponovo seo i razmišljao. Iznenada se iza njega otvoriše vrata.

— Treba li da donesem kafu? — upitao je stariji čovek.

— Što se mene tiče, da — uzvрати Erp.

Čovek ostavi vrata koja vode prema dvorištu otvorena i nestade. Erp je prišao tim vratima i posmatrao dvorište. Bilo je raskvašeno od istopljenog snega.

Neki mladić je stajao naslonjen na vrata štale. Mučio se da na kamenu izoštri nož.

— Daj ovamo, momče. Tako se to ne radi.

Naoštrio je nož za tren oka. Mladić je sijao.

— Vi ste Vajat Erp, zar ne?

— Da, a ko si ti?

— Ja sam Mek Bliker.

Vajat uđe u štalu. Tri konja su stajala, ne baš brižljivo istimarena. Čovek iz Misurija ih je odsutno tapšao po vratovima.

Onda je pogledao u poslednji prazan boks i uzviknuo od iznenađenja.

Na peskovitom podu štale video je otisak kopita koji je dobro poznao.

Obratio se mladiću.

— Gde je konj, koji inače stoji u ovom boksu?

Mladić sleže ramenima.

— Ne znam. Moj otac je pomoćnik šerifa. On možda zna.

U to stariji čovek proviri u štalu:

— Kafa je u kancelariji, mister Erp.

— Kome pripada konj koji je tamo stajao, mister?

Čovek nabra čelo.

— Tamo stoji Mek Nejlov konj, ali je nestao. Nedavno, kad je šerif bio na putu.

Vajat udahnu duboko vazduh, pa projuri pored dvojice iznenađenih ljudi.

Tuča je bila brzo okončana. Mek Nejl je izašao na trem saluna, a kafedžija ga je tapšao po ramenima. Šerif je upravo hteo da se vrati u kancelariju. Nije primetio maršala iza stuba trema svoje kancelarije. Vajat Erp iznenada viknu:

— Gerit!

Mek Nejl se okrete. Ruka mu kliznu prema koltu. Ukočio se kada je u levoj ruci maršala Erpa ugledao uperen „Bantlajn”.

— Vi ste me malo pre pitali jesam li našao neki trag ubice, Mek

Nejl. Da, našao sam trag, jasan, siguran trag.

Šerif Nejl ga je posmatrao poluzatvorenih očiju. Onda se bacio u stranu i pucao. Metak je prozviždao tri jarde od čoveka iz Misurija, koji u deliću sekunde povuče obarač. Metak pogodiubicu u grudi.

Niko u gradu nije mogao da shvatiti da je šerif bio zločinac — ubica.

Kada je Mek Nejl, odnosno Dejv Gerit mogao da se pridigne, odveden je, još pod teškim zavojem, u gradsku većnicu, gde je održano suđenje.

Priznao je sedokosom sudiji sve. Da potiče iz Sanseta, da je Nortona poznavao iz Arizone, da je jedanput u svađi s njim izvukao deblji kraj — bio je ranjen. Zbog toga je sledio Nortona čak do Montane i ranio devojkuda bi se svom neprija-

telju osvetio. Priznao je da je Norton uspeo da ga uhvati nedaleko od Medveđeg jezera, a južno kod Džekson jezera uspeo je da se oslobodi. Nortona je ubio njegovim oružjem i bacio ga u jezero kraj obale. Na nesreću, ubijeni se zakačio za kamen i tu ostao da leži...

I ubistvo O'Brajena je priznao. Dok su maršal i O'Brajen jahali oko jezera, sledio ih je. Video je njihove tragove i sačekao pogodan trenutak da ih ukloni.

Sudija Džems Henderson osudio ga je, prema odluci porote, na smrt vešanjem.

Vajat Erp je napustio grad istog dana, kada je sudija izrekao presudu dvostrukom ubici.

Odjahao je prema jugoistoku, u Kanzas.

K R A J

Čitaoci mogu dobiti niže navedene sveske „Crtanih romana“ ako uplate na ček račun br. 657-1-155, NIP „Forum“, Novi Sad, po 1.— din. po svesci i ukupno 0,30 din. za poštarinu.

1. Divlji vetar	80. Šerif bez značke
2. Tajanstveni došljak	81. Uzvodno od Kalgarija
3. Bitka za ranč	82. Misterija u rudniku
4. Napad iz svemira	83. Palikuće
5. Okean gorl	84. Kanjon komanča
6. Zamka za ubice	85. Brod za Meksiko
7. Crna lisica	86. Ček na sto dolara
8. Klopka	87. Agent za Omahu
9. Zlato apača	88. Zlato Ontarija
10. Obračun u Teksasu	89. Kauboj sa gitarom
11. Bela poglavica	90. Reka smrti
12. Posao za Karsona	91. Zamka
14. La Kukarača	92. Teror na granici
41. Kolorado Kid	93. Srebrno sedlo
42. Osvetnici	94. Sin poglavice
44. Potera	95. Krv i zlato
45. Crni jahač	96. Dvostruka klopka
46. Avelinjski grad	97. Dinamitaši
47. Pacifik ekspres	98. Noću se puca
48. Zlatni ekser	99. Maskirani jahač
49. Roj Renk i provalnici	100. Karson na tragu
50. Poslednji od Džemsovih	101. Grad bezakonja
51. Daltoni dolaze	102. Raf Dejvi Kroketa
73. Miran grad	103. Kansas deli pravdu
74. Napad na voz	104. Kidnaperi
75. Na ratnoj stazi	105. Karson i vrah
76. Požar na jugu	106. Konjokradice
77. Pustinjski saputnici	107. Patrola na Pekosu
78. Komančerosi	108. Stranac u sedlu
79. Bitka za Dakotu	109. Pobuna u Meksiku

110. Dejvi Krokot i pirati	132. Brži od najbržeg
111. Kanzas protiv Samsona	133. Osvećenik
112. Hrabri narednik	134. Salun
113. Napad na banku	135. Močvara
114. Sijuxi napadaju	136. Zemlja Komanča
115. Po cenu života	137. Čejen
116. Jahač iz Arizone	138. Žed za zlatom
117. Fantom visokih brda	139. Rukavica smrti
118. Dejvi Krokot u opasnosti	140. Banditova osveta
119. Šerif se vraća	141. Nasilje
120. Ucenjivači	142. Rančerov sin
121. Unakrsna vatra	143. Bekstvo iz Jume
122. Tajna mislija	144. Čovek s koštom
123. Stranci na ranču	145. Ovčar
124. Ko je ubica?	146. Vođa Karavana
125. Misuri u plamenu	147. Indijanski borac
126. Ratnički prolaz	148. Dug časti
127. Značka za hrabrost	149. Zakon kolta
128. Pljačkaši	150. Poslednji metak
129. Diližansa za Hjuston	151. Zasede kod Litl Neka
130. Poslednji lov	152. Kockar iz Alama
131. Prolaz Karibu	153. Duh rudnika srebra

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANDORAMA

NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: 1) OLAK GLADIJATOR, 2) TALIČNI TOM, 3) KING-KONG, 4) LIK ORIENT, 5) ČELIČNA PESNICA, 6) DALEKA PLANETA, 7) MASKIRANI OSVETNIK, 8) DETEKTIV FRKA, 9) KRADLJIVCI MARSUPILAMIJA, 10) ASOVI SVEMI-RA, 11) SREČKO I DRUGI SAMO ZA 1 DINAR

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

IZDAJE I STAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠICA 1.

ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

APRIL 1969.